

'Het adolescentenstrafrecht in de praktijk'

*Een praktijkgericht onderzoek naar de toepassing van het adolescentenstrafrecht
voor 18 tot 23-jarigen*

Hogeschool Leiden

Marieke Lieffering - s1102865
RE4G

Aantal woorden: 14.960

Modulecode : HBR-4-AS17

Opdrachtgever

Hofstad Advocaten

- mr. M.B. Brouwer (advocaat)
- mr. G.V. van der Bom (advocaat)

Opleiding HBO-Rechten

Onderzoeksdocent

Mevrouw N. Sangen

Afstudeerbegeleider

De heer A. Sprey

16 juni 2020/ Reguliere kans

Collegejaar 2019-2020, blok 15/16

Voorwoord

Beste lezer,

Gedurende mijn opleiding HBO-rechten aan de Hogeschool Leiden heb ik veel kennis mogen vergaren. De scriptie over het adolescentenstrafrecht die voor u ligt is het sluitstuk van mijn opleiding en tevens het resultaat van de afstudeerstage bij Hofstad Advocaten. Vanaf januari 2020 tot en met juni 2020 heb ik hier hard en met veel plezier aan gewerkt.

De keuze om een onderzoek te doen naar het adolescentenstrafrecht was voor mij snel gemaakt. Mijn interesse ligt namelijk in het strafrecht en daarnaast spreken jongeren mij ook erg aan. Hofstad Advocaten heeft mij de mogelijkheid geboden om deze twee onderwerpen met elkaar in verband te brengen en een onderzoek te verrichten naar het adolescentenstrafrecht.

Middels deze weg wil ik graag een aantal mensen bedanken. Allereerst wil ik Hofstad Advocaten bedanken voor de mogelijkheden die zij mij hebben geboden. Daarbij wil ik graag mr. G.V. van der Bom (advocaat) en mr. M.B. Brouwer (advocaat) bedanken voor hun toegankelijkheid, positiviteit en goede begeleiding van de afgelopen maanden. Door het coronavirus is er in een korte periode veel veranderd, ook voor Hofstad Advocaten. Toch hebben zij mij gedurende het hele afstudeertraject kunnen en willen begeleiden. Een fijnere plek om af te studeren had ik mij dan ook niet kunnen wensen. Verder ben ik erg te spreken over de begeleiding die ik heb gekregen vanuit de hogeschool. Graag wil ik mevrouw Sangen (onderzoeksdocent) bedanken voor haar feedback gedurende de eerste periode. Daarnaast wil ik in het bijzonder de heer Sprey (afstudeerbegeleider) bedanken voor zijn goed onderbouwde feedback en zijn enthousiasme gedurende het hele onderzoek. Tot slot wil ik mijn familie en vriend bedanken voor het vertrouwen dat zij altijd in mij hebben gehad.

Ik wens u veel leesplezier!

Rijswijk, 16 juni 2020

Marieke Lieferring

Samenvatting

Dit onderzoek gaat over het adolescentenstrafrecht zoals dat is geregeld in artikel 77c van het Wetboek van Strafrecht (hierna: art. 77c Sr). In dit artikel staat omschreven dat een jongvolwassene verdachte tussen de 18 en 23 jaar kan worden berecht middels het jeugdstrafrecht indien de persoonlijkheid van de dader en de omstandigheden waaronder het feit is begaan daar aanleiding tot geven. Voor de opdrachtgever Hofstad Advocaten is het van belang om te weten welke feiten en omstandigheden aangevoerd kunnen worden om met succes het jeugdstrafrecht te kunnen bepleiten, omdat hier nog onduidelijkheid over bestaat. Er is immers niet maar één persoonlijkheid van de dader of omstandigheid waaronder het feit is begaan die ertoe leidt dat het adolescentenstrafrecht wordt toegepast. Het zal daarom ook altijd van meerdere bijkomstigheden afhangen of het adolescentenstrafrecht wel of niet wordt toegepast. Voor advocaten is het van belang om te weten welke feiten en omstandigheden zij aan kunnen voeren waardoor zij het adolescentenstrafrecht met succes kunnen bepleiten. Het is van belang om de juiste feiten en omstandigheden te benoemen zodat het adolescentenstrafrecht wordt toegepast. De toepassing van het adolescentenstrafrecht is namelijk gunstiger voor de verdachten dan de toepassing van het volwassenenstrafrecht. Bij het jeugdstrafrecht staat derhalve een pedagogische aanpak centraal, waardoor de verdachten pedagogisch zullen worden behandeld. Bij het volwassenenstrafrecht staat daarentegen vergelding centraal.

Het doel van dit onderzoek is dan ook om Hofstad Advocaten handvatten te bieden bij een beroep op art. 77c Sr zodat de zittingsrechter het adolescentenstrafrecht zal toepassen op de jongvolwassen verdachten. Om deze doelstelling te bewerkstelligen wordt in dit onderzoek antwoord gegeven op de volgende centrale vraag: *'Welk advies kan middels wetsanalyse, jurisprudentie- en literatuuronderzoek aan Hofstad Advocaten worden gegeven om succesvol toepassing van het adolescentenstrafrecht ex art. 77c Sr te kunnen bepleiten?'* Deze centrale vraag zal worden beantwoord middels vier deelvragen die elk een bijdrage zullen leveren aan de beantwoording van de centrale vraag. Om tot beantwoording van de centrale vraag te komen is er gebruik gemaakt van wetsanalyse, zijn er verschillende soorten literatuur geraadpleegd en zijn er tot slot dertig uitspraken van de rechtbank geanalyseerd. In deze jurisprudentieanalyse is vastgesteld welke feiten en omstandigheden van belang zijn voor de rechter om het adolescentenstrafrecht wel of niet toe te passen.

Uit het verrichte onderzoek zijn resultaten naar voren gekomen. Het belangrijkste resultaat uit dit onderzoek is dat een ontwikkelingsproblematiek of een stoornis bij een jongvolwassene verdachte doorgaans leidt tot de toepassing van het adolescentenstrafrecht. Daarnaast kan een hoog recidiverisico ook aanleiding geven voor de rechter om het adolescentenstrafrecht toe te passen. Middels de pedagogische aanpak die centraal staat bij het adolescentenstrafrecht zal er namelijk een gedragsverandering plaatsvinden waardoor het recidiverisico zal afnemen. Tot slot spelen de leefomstandigheden van de verdachte een rol. In bovenstaande gevallen wordt een pedagogische aanpak noodzakelijk geacht doordat de verdachte simpelweg een pedagogische beïnvloeding en begeleiding nodig heeft om weer te kunnen functioneren in de maatschappij.

Het adolescentenstrafrecht wordt doorgaans niet toegepast als de verdachte eerder opgelegde sancties of begeleidingen heeft laten mislukken. Dit staat uiteraard in verband met het hebben van een strafblad. Als de eerder opgelegde sancties geen gedragsverandering met zich mee hebben gebracht, verwacht de rechter immers dat toekomstige sancties gedoemd zijn te mislukken. Tevens kan het adolescentenstrafrecht niet worden toegepast als de verdachte pedagogische beïnvloeding zelf afwijst door óf direct aan te geven dat hij de begeleiding niet zal accepteren, of als indirect duidelijk wordt dat de verdachte niet gemotiveerd is mee te werken. Tot slot kan het adolescentenstrafrecht niet worden toegepast als de verdachte zelfstandig genoeg is om te functioneren in de maatschappij.

Gelet op de resultaten kan aan Hofstad Advocaten worden geadviseerd om tijdens de besprekingen met de cliënt, goed te letten op de persoonlijkheid van de cliënt om zo eventuele problematieken of stoornissen te constateren. Wanneer de problematieken en/of stoornissen overduidelijk zijn, kan de advocaat ervoor kiezen om contact op te nemen met de officier van justitie in de desbetreffende zaak om aan te geven dat er voldoende indicaties zijn voor de toepassing van het adolescentenstrafrecht. In het andere geval moeten de problematieken of stoornissen worden benadrukt tijdens het onderzoek en de zitting zodat de rechter overtuigd kan raken om het adolescentenstrafrecht toe te passen. Daarnaast moet het recidiverisico worden benadrukt en moet er worden onderbouwd waarom een pedagogische beïnvloeding juist bij deze cliënt van belang is. Indien de jongvolwassen verdachte erg zelfstandig wordt bevonden, zal de advocaat dit moeten kunnen weerleggen en onderbouwen waarom zijn cliënt wel degelijk gebaat zou zijn bij een pedagogische aanpak. Tot slot is het van belang dat de advocaat aan zijn cliënt uitlegt dat het verstandig is dat hij een open houding aanneemt tijdens het proces en aangeeft te allen tijde mee te zullen werken aan onderzoeken en openstaat voor een pedagogische beïnvloeding.

Inhoudsopgave

VOORWOORD	2
SAMENVATTING	3
AFKORTINGEN	7
HOOFDSTUK 1 – INLEIDING	8
1.1 OPDRACHTGEVER	8
1.2 AANLEIDING ONDERZOEK EN PROBLEEMANALYSE	8
1.3 DOELSTELLING, CENTRALE VRAAG EN DEELVRAGEN	9
1.4 BEGRIPPEN OPERATIONALISEREN	10
1.5 METHODEN VAN ONDERZOEK	10
1.6 TOPICS	14
1.6.1 Verantwoording topics	14
LEESWIJZER	16
HOOFDSTUK 2 – HET ADOLESCENTENSTRAFRECHT	17
2.1 DE WETSGESCHIEDENIS	17
2.2 VOORWAARDEN VOOR DE TOEPASSING VOOR HET ASR	18
2.2.1 De verdachte	18
2.3 STRAFFEN EN MAATREGELEN	19
2.3.1 Straffen	19
2.3.2 Maatregelen	20
2.4 TUSSENCONCLUSIE	21
HOOFDSTUK 3 – DE ROLLEN VAN DE BETROKKEN INSTANTIES	22
3.1 BETROKKEN INSTANTIES	22
3.1.1 De officier van justitie	22
3.1.2 De reclassering	23
3.1.3 Het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie	24
3.1.4 De advocaat	24
3.2 PROCEDURE	25
3.2.1 De inbewaringstelling	25
3.2.2 Justitiële Jeugdinrichting (JJI)	25
3.3 TUSSENCONCLUSIE	26
HOOFDSTUK 4 - RESULTATEN I	27
4.1 INLEIDING	27
4.2 ERNST VAN HET FEIT	27
4.3 ONTWIKKELINGSPROBLEMATIEK	28
4.4 STOORNIS	28
4.5 OMSTANDIGHEDEN WAARONDER HET FEIT IS BEGAAN	29
4.6 ADVIES VAN DE RECLASSERING OF DESKUNDIGEN EN STRAFEIS OVJ	29

4.6.1 <i>Reclassering</i>	29
4.6.2 <i>Deskundigen</i>	30
4.6.3 <i>Strafeis OvJ</i>	31
4.7 RECIDIVERISICO	31
4.8 STRAFBLAD	32
4.9 LEEFOMSTANDIGHEDEN	32
4.10 PEDAGOGISCHE AANPAK	33
4.11 HOUDING GEDURENDE HET ONDERZOEK.....	34
4.12 TUSSENCONCLUSIE	35
HOOFDSTUK 5 - RESULTATEN II	36
5.1 INLEIDING	36
5.2 DE ERNST VAN HET FEIT	36
5.3 ONTWIKKELINGSPROBLEMATIEK.....	37
5.4 STOORNIS	38
5.5 OMSTANDIGHEDEN WAARONDER HET FEIT IS BEGAAN	38
5.6 ADVIES VAN DE RECLASSERING/DESKUNDIGEN EN STRAFEIS OVJ.....	39
5.6.1 <i>Reclassering</i>	39
5.6.2 <i>Deskundigen</i>	39
5.6.3 <i>Strafeis OvJ</i>	40
5.7 RECIDIVE	40
5.8 STRAFBLAD	41
5.9 LEEFOMSTANDIGHEDEN	41
5.10 PEDAGOGISCHE AANPAK	42
5.11 HOUDING GEDURENDE HET ONDERZOEK.....	42
5.12 TUSSENCONCLUSIE	43
HOOFDSTUK 6 - CONCLUSIE	44
HOOFDSTUK 7 - AANBEVELINGEN	46
AANBEVELING 1.....	46
AANBEVELING 2.....	46
AANBEVELING 3.....	46
AANBEVELING 4.....	46
AANBEVELING 5.....	46
AANBEVELING 6.....	47
AANBEVELING 7.....	47
AANBEVELING 8.....	47
BRONNENLIJST	48
BIJLAGE I - JURISPRUDENTIEANALYSE	52
BIJLAGE II - JURISPRUDENTIEANALYSE	71

Afkortingen

ASR	→	Adolescentenstrafrecht
HvB	→	Huis van Bewaring
JJI	→	Justitiële Jeugdinrichting
NIFP	→	Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie
PIJ	→	Plaatsing in inrichting voor jeugdigen
TBS	→	Ter beschikking stelling

Hoofdstuk 1 – Inleiding

Als inleiding in dit onderzoek wordt allereerst de opdrachtgever voorgesteld. Vervolgens zullen de aanleiding van dit onderzoek en de probleemanalyse worden geschetst. Verder komen de doelstelling, de centrale vraag en de deelvragen aan bod. Tot slot wordt de onderzoeksmethode per deelvraag omschreven.

1.1 Opdrachtgever

Hofstad Advocaten is een advocatenkantoor gevestigd in Den Haag. Hofstad Advocaten kent zes advocaten, waarvan vijf advocaten gespecialiseerd in het strafrecht. Verder zijn zij gespecialiseerd in het penitentiair recht, het jeugdrecht, het personen- en familierecht, sociaal zekerheidsrecht, arbeidsrecht, huurrecht en het algemene civiele recht.

1.2 Aanleiding onderzoek en probleemanalyse

15 september 2019. Velen zullen het zich nog herinneren. De 22-jarige M. Ponserello reed in op het publiek van de cross in Leende waarbij hij zes mensen raakte. M. is hierbij gearresteerd en ondergebracht in voorarrest.

De zaak is ter terechtzitting behandeld op 10 februari 2020. Door middel van een psychologisch rapport is een advies gewezen met betrekking tot de toepassing van het adolescentenstrafrecht. Uit het rapport blijkt dat M. over een verstandelijke beperking beschikt waardoor hij niet in staat wordt geacht een grote hoeveelheid prikkels te verwerken. Deze prikkels zorgen voor een overbelasting bij M. waardoor hij wordt beperkt in zijn emotionele belastbaarheid en copingvaardigheden. De rechter geeft gehoor aan het psychologisch rapport en heeft besloten het adolescentenstrafrecht toe te passen. M. wordt op 24 februari 2020 veroordeeld tot een jeugddetentie voor de duur van 24 maanden. Tevens zullen er bijzondere voorwaarden worden opgelegd, zoals begeleidingen.¹

Bovenstaande uitspraak is een voorbeeld van het adolescentenstrafrecht zoals dat sinds 2014 geldt en verder is uitgewerkt in artikel 77c van het Wetboek van Strafrecht (hierna: art. 77c Sr).

Art. 77c Sr is een mooie nieuwe ontwikkeling voor advocaten. Zij kunnen middels dit artikel immers zorgen dat hun cliënten, in de leeftijdscategorie 18 tot 23 jaar, worden berecht via het jeugdstrafrecht, wat onder andere een lagere straf oplevert dan berechting via het volwassenenstrafrecht.² Buiten dat het adolescentenstrafrecht een mooie ontwikkeling is, levert het ook wel wat knelpunten op voor Hofstad Advocaten.

Art. 77c Sr omschrijft namelijk dat gelet op: *'de persoonlijkheid van de dader' of 'de omstandigheden waaronder het feit is begaan'* het jeugdstrafrecht kan worden toegepast, maar in de praktijk ligt dit niet zo eenvoudig. Dit levert voor Hofstad Advocaten een probleem op omdat het

¹ Rb. Oost-Brabant 24 februari 2020, ECLI:NL:RBOBR:2020:1096

² Weijers 2014, p. 181

niet altijd duidelijk is welke feiten en omstandigheden zij kunnen aanvoeren tijdens de procedure zodat het adolescentenstrafrecht wellicht wordt toegepast. Wanneer een verdachte namelijk volgens het jeugdstrafrecht zou moeten worden berecht, maar het voor de advocaten niet helemaal duidelijk is welke gronden zij kunnen aanvoeren, kan dit ten nadele van de cliënt uitpakken, namelijk dat het volwassenstrafrecht wordt toegepast. Dit levert een nadeel op voor de verdachte doordat bij het toepassen van het jeugdstrafrecht een pedagogische aanpak centraal staat en de verdachte geholpen kan worden in tegenstelling tot het volwassenenstrafrecht.³

1.3 Doelstelling, centrale vraag en deelvragen

Het doel van dit onderzoek is om Hofstad Advocaten handvatten te bieden bij een beroep op het adolescentenstrafrecht in een procedure bij de lagere rechtspraak middels wetsanalyse, literatuuronderzoek en door recente jurisprudentie in kaart te brengen om zo een beroep op het jeugdstrafrecht succesvol te laten plaatsvinden.

Centrale vraag en deelvragen

Centrale vraag

'Welk advies kan middels wetsanalyse, jurisprudentie- en literatuuronderzoek aan Hofstad Advocaten worden gegeven om succesvol toepassing van het adolescentenstrafrecht ex art. 77c Sr te kunnen bepleiten?'

Deelvragen

Theoretisch

1. Wat houdt het adolescentenstrafrecht in volgens wet-/ en regelgeving en literatuuronderzoek?
2. Welke rol hebben de betrokken partijen in de procedure die leidt tot toepassing van het adolescentenstrafrecht volgens wet-/ en regelgeving en literatuuronderzoek?

Praktisch

3. Op basis van welke feiten en omstandigheden besluit de rechter dat een zaak moet worden behandeld middels het jeugdstrafrecht volgens jurisprudentieonderzoek?
4. Op basis van welke feiten en omstandigheden besluit de rechter dat een zaak niet moet worden behandeld middels het jeugdstrafrecht volgens jurisprudentieonderzoek?

³ Weijers 2014, p. 181

1.4 Begrippen operationaliseren

1. Succesvol

Met succesvol wordt bedoeld dat een beroep op het adolescentenstrafrecht slaagt wat zich uit in de toepassing van het jeugdstrafrecht.

1.5 Methoden van onderzoek

Om de centrale vraag uit dit onderzoek zo valide en betrouwbaar mogelijk te kunnen beantwoorden, wordt er gebruik gemaakt van deelvragen. In dit onderzoek zijn er vier deelvragen die ieder hun bijdrage leveren aan het antwoord op de centrale vraag. Om de beantwoording van deze deelvragen concreet te maken, wordt er bij beantwoording van elke deelvraag een methode van onderzoek toegepast. Voor elke deelvraag zal hieronder de methode worden beschreven.

Deelvraag 1 – Wat houdt het adolescentenstrafrecht in volgens wet-/ en regelgeving en literatuuronderzoek?

In deelvraag één wordt ingegaan op wat het adolescentenstrafrecht inhoudt. Omdat dit veelomvattend is, wordt hier onderscheid gemaakt tussen de geschiedenis van het adolescentenstrafrecht, de voorwaarden voor toepassing van het adolescentenstrafrecht en tot slot welke straffen en maatregelen kunnen worden opgelegd. Voor de beantwoording van deelvraag één wordt er allereerst gebruik gemaakt van relevante kamerstukken waarin het wetsvoorstel betreffende het adolescentenstrafrecht wordt omschreven, waaronder de Memorie van Toelichting en officiële publicaties zoals het Staatsblad. Deze stukken worden gebruikt omdat daarin zal worden uitgelegd wat het adolescentenstrafrecht inhoudt en wat het doel hiervan is.

Verder is er ook meermaals in literatuur omschreven wat het adolescentenstrafrecht inhoudt, enkele van deze boeken zullen dan ook aan bod komen. Een aantal van de gebruikte boeken dateren uit 2015. Dit is bewust gekozen doordat het adolescentenstrafrecht in 2014 is ingesteld, in deze boeken zal de intentie van het adolescentenstrafrecht dus duidelijk terugkomen.

Daarnaast zijn er omtrent het adolescentenstrafrecht verschillende rapporten en artikelen uitgebracht waarin bovenstaande is onderzocht. Hierbij kan worden gedacht aan rapporten van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (hierna: WODC). In deze rapporten wordt tevens besproken wanneer een verdachte wel of niet in aanmerking komt voor het adolescentenstrafrecht, oftewel, aan welke voorwaarden moet worden voldaan.

Tot slot is de internetbron *Rechtspraak.nl* geraadpleegd. Vanzelfsprekend zijn al de voor het onderzoek gebruikte bronnen volledig opgenomen in de bijgevoegde literatuurlijst.

Hiermee valt deelvraag één onder het theoretisch-juridische onderzoeksgedeelte en zal de beantwoording op deze deelvraag terug te zien zijn in het onderdeel: Juridisch kader, in hoofdstuk twee.

Deelvraag 2 - Welke rol hebben de betrokken partijen in de procedure die leidt tot toepassing van het adolescentenstrafrecht volgens wet-/ en regelgeving en literatuuronderzoek?

In deelvraag één is behandeld wat het adolescentenstrafrecht inhoudt. In deelvraag twee zal worden behandeld welke partijen betrokken zijn in de procedure die leidt tot de toepassing van het adolescentenstrafrecht. Vanzelfsprekend zullen eerst de instanties worden besproken. Er zal worden omschreven wat hun taken zijn in de procedure die leidt naar een eventuele toepassing van het adolescentenstrafrecht. Vervolgens zal de procedure worden omschreven waarin de jongvolwassenen verdachten terechtkomen.

Voor de beantwoording van deelvraag twee is gebruik gemaakt van wetsanalyse en regelgeving en daarnaast van literatuur. Er wordt gebruik gemaakt van relevante kamerstukken waarin de verschillende bevoegdheden worden omschreven, zoals de Memorie van Toelichting. Verder is er sprake van literatuur om de verschillende instanties zo duidelijk mogelijk te omschrijven en te beschrijven wat hun taken zijn binnen de procedure van het adolescentenstrafrecht.

Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van diverse rapporten van het WODC, zoals bijvoorbeeld het artikel: *'Adolescentenstrafrecht. Kenmerken van de doelgroep, de strafzaken en de tenuitvoerlegging.'* Tot slot wordt het informatieblad van de Dienst Justitiële Inrichtingen geraadpleegd. Wederom zijn alle gebruikte bronnen voor deze deelvraag opgenomen in de bijgevoegde literatuurlijst.

Hiermee valt deelvraag twee onder het theoretisch-juridische onderzoeksgedeelte en zal de beantwoording op deze deelvraag terug te zien zijn in het onderdeel: Juridisch kader, in hoofdstuk drie.

Deelvraag 3 – Op basis van welke feiten en omstandigheden besluit de rechter dat een zaak moet worden behandeld via het jeugdstrafrecht volgens jurisprudentieonderzoek?

In art. 77c Sr wordt genoemd dat de persoonlijkheid van de dader en de omstandigheden waaronder het strafbare feit is begaan meewegen bij de beoordeling of er zal worden berecht via het jeugdstrafrecht. Om te weten wat voor rechters van belang is om te berechten middels het jeugdstrafrecht voor verdachten tussen de 18-23 jaar, is er onderzoek verricht naar de persoonlijkheid van de daders en de omstandigheden waaronder het strafbare feit is begaan. Voor dit onderzoek is gekozen voor een jurisprudentieonderzoek. Hiermee valt deelvraag drie onder het praktijkonderzoeksgedeelte. Deze deelvraag zal in het onderzoeksrapport worden geformuleerd in het gedeelte: Resultaten I, in hoofdstuk vier.

Het jurisprudentieonderzoek is uitgevoerd door middel van een tiental topics, welke in paragraaf 1.6 nader zullen worden toegelicht. Er zijn vijftien uitspraken van de rechtbank geanalyseerd. Uitsluitend de rechtbank is gekozen zodat de overwegingen van één instantie kunnen worden vergeleken. De uitspraken zijn gezocht op Kluwer Navigator. Het vakgebied is vervolgens ingesteld op het strafrecht. De zoekterm 'adolescentenstrafrecht' 'toegepast' is ingevuld. Vervolgens is alleen

de rechtbank aangeklikt. Hieruit zijn 302 uitspraken gekomen. Uit deze 302 resultaten zijn de meest recente uitspraken gekozen, alsmede de uitspraken waarbij de motivering voor het adolescentenstrafrecht duidelijk is omschreven. Vervolgens is uit deze vijftien uitspraken vastgesteld welke feiten en omstandigheden voor rechters van belang zijn geweest om te beslissen dat de jongvolwassen verdachte berecht moest worden middels het jeugdstrafrecht. Bij het onderzoeken van de uitspraken is bewust gekozen voor delicten waarbij de strafmaxima uiteenlopen. Zo wordt er een zo betrouwbaar mogelijk en valide onderzoek geleverd. De uitspraken die zijn geanalyseerd zijn:

Uitspraak	ECLI-nummer	Datum uitspraak
1 Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:8172	31-10-2019
2 Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:6518	14-09-2018
3 Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2020:319	22-01-2020
4 Rechtbank Gelderland	ECLI:NL:RBGEL:2020:1901	17-03-2020
5 Rechtbank Rotterdam	ECLI:NL:RBROT:2019:4924	20-06-2019
6 Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:6338	05-09-2018
7 Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:8173	31-10-2019
8 Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2020:1221	19-02-2020
9 Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:8556	14-11-2019
10 Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2020:623	04-02-2020
11 Rechtbank Oost-Brabant	ECLI:NL:RBOBR:2020:1096	24-02-2020
12 Rechtbank Zeeland-West-Brabant	ECLI:NL:RBZWB:2019:5913	24-12-2019
13 Rechtbank Noord-Holland	ECLI:NL:RBNHO:2020:1146	28-01-2020
14 Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:5628	01-08-2019
15 Rechtbank Midden-Nederland	ECLI:NL:RBMNE:2019:1507	12-04-2019

Deelvraag 4 – Op basis van welke feiten en omstandigheden besluit de rechter dat een zaak niet moet worden behandeld via het jeugdstrafrecht volgens jurisprudentieonderzoek?

Deelvraag vier is vrijwel het tegenovergestelde van deelvraag drie. Hier is namelijk de vraag wanneer een rechter, gezien de persoonlijkheid van de dader en de omstandigheden waaronder het feit is begaan, er expliciet voor kiest om niet volgens het jeugdstrafrecht te berechten. Voor de beantwoording van deelvraag drie is wederom gekozen voor een jurisprudentieonderzoek. Hiermee valt deelvraag vier onder het praktijkonderzoekgedeelte. Deze deelvraag zal in het onderzoeksrapport worden geformuleerd in het gedeelte: Resultaten II, in hoofdstuk vijf.

Het jurisprudentieonderzoek is uitgevoerd door middel van een tiental topics, welke in paragraaf 1.6 nader zullen worden toegelicht. Er zijn vijftien uitspraken van de rechtbank geanalyseerd. Uitsluitend de rechtbank is gekozen zodat de overwegingen van één instantie kunnen worden vergeleken. De uitspraken zijn gezocht op Kluwer Navigator. Het vakgebied is vervolgens ingesteld op het strafrecht. De zoekterm 'adolescentenstrafrecht' 'afgewezen' is ingevuld. Vervolgens is alleen de rechtbank aangeklikt. Hieruit zijn 89 uitspraken gekomen. Uit deze 89 resultaten zijn de meest recente uitspraken gekozen, alsmede de uitspraken waarbij de motivering voor het adolescentenstrafrecht duidelijk is omschreven. Vervolgens is uit deze vijftien uitspraken vastgesteld welke feiten en omstandigheden voor rechters van belang zijn geweest om te beslissen dat het adolescentenstrafrecht niet moest worden toegepast. Bij het onderzoeken van de uitspraken is bewust gekozen voor delicten waarbij de strafmaxima uiteenlopen. Zo wordt er een zo betrouwbaar mogelijk en valide onderzoek geleverd. De uitspraken die zijn geanalyseerd zijn:

Uitspraken	ECLI-nummer	Datum uitspraak
1 Rechtbank Rotterdam	ECLI:NL:RBROT:2019:10629	13-11-2019
2 Rechtbank Noord-Holland	ECLI:NL:RBNHO:2019:8313	08-10-2019
3 Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:6775	13-09-2019
4 Rechtbank Midden-Nederland	ECLI:NL:RBMNE:2018:6422	21-12-2018
5 Rechtbank Den-Haag	ECLI:NL:RBDHA:2020:670	29-01-2020
6 Rechtbank Rotterdam	ECLI:NL:RBROT:2020:1850	25-02-2020
7 Rechtbank Midden-Nederland	ECLI:NL:RBMNE:2020:1066	23-03-2020
8 Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2020:732	21-01-2020
9 Rechtbank Gelderland	ECLI:NL:RBGEL:2017:2043	11-04-2017
10 Rechtbank Rotterdam	ECLI:NL:RBROT:2019:893	06-02-2019
11 Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:8180	29-10-2019
12 Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2020:1807	17-03-2020
13 Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:8995	28-11-2019
14 Rechtbank Noord-Nederland	ECLI:NL:RBNNE:2019:2625	18-06-2019
15 Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:3333	08-05-2019

1.6 Topics

Voor de beantwoording van deelvragen drie en vier wordt gebruik gemaakt van een jurisprudentieonderzoek. Om dit onderzoek te laten slagen is er gekozen om gebruik te maken van topics. Deze topics komen terug in iedere uitspraak zodat iedere deelvraag zo valide en betrouwbaar mogelijk wordt geanalyseerd. De volgende topics zijn gebruikt:

1. Ernst van het feit
2. Ontwikkelingsproblematiek
3. Stoornis
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de officier van justitie
6. Recidivegevaar
7. Pedagogische aanpak
8. Strafblad
9. Leefomstandigheden
10. Houding gedurende het onderzoek

1.6.1 Verantwoording topics

Ernst van het feit

Het topic 'ernst van het feit' is gekozen zodat hieruit kan worden geconcludeerd in hoeverre rechters de ernst van het feit meenemen in hun beslissing. Om deze reden is er bij het jurisprudentieonderzoek gekozen voor delicten uit verschillende klassen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen lichte strafbare feiten en zware strafbare feiten. Onder lichte strafbare feiten vallen feiten waarvoor de rechters volgens het volwassenenstrafrecht een maximale straf van zes jaar kunnen opleggen. Onder de zware feiten vallen de straffen waarvoor de rechter minimaal zes jaar kan opleggen. Dit onderscheid is gebaseerd op art. 67a lid 2 onder 2 Sv. Bij zaken waarbij de verdachte voor meerdere feiten wordt veroordeeld, worden alle strafbare feiten, inclusief het strafmaximum, beschreven.

Ontwikkelingsproblematiek

Het topic 'ontwikkelingsproblematiek' is gekozen doordat uit jurisprudentie blijkt dat de rechter let op een probleem in de ontwikkeling. De persoonlijkheid van de dader is namelijk een voorwaarde waaraan door rechters wordt getoetst. Bij een ontwikkelingsproblematiek is letterlijk sprake van een probleem in de ontwikkeling. De ontwikkeling van een persoon kan invloed hebben op de gedragingen. Door de ontwikkelingsproblematiek als topic te gebruiken, kan worden onderzocht in hoeverre de ontwikkelingsproblematiek van een verdachte invloed heeft bij de keuze van de rechter om het adolescentenstrafrecht wel of niet toe te passen.

Stoornis

Het topic 'stoornis' is gekozen doordat een stoornis, iets wat psychisch is, van invloed kan zijn op de gedragingen van een verdachte. Uit jurisprudentie blijkt dat het hebben van een stoornis van invloed kan zijn op de beslissing van de rechtbank of het adolescentenstrafrecht wel of niet wordt toegepast. Door dit te analyseren kan worden onderzocht in welke mate een stoornis bij een jongvolwassen verdachte kan bijdragen aan de beslissing van de rechtbank voor het toepassen van het adolescentenstrafrecht.

Omstandigheden waaronder het feit is begaan

Het topic 'omstandigheden waaronder het feit is begaan' is geselecteerd doordat dit een voorwaarde is uit art. 77c Sr. Door dit te onderzoeken kan worden vastgesteld wat voor omstandigheden voor een rechter belangrijk zijn om het adolescentenstrafrecht toe te passen.

Advies reclassering/deskundigen en eis van de officier van justitie

Het topic 'advies reclassering/deskundigen en eis van de officier van justitie' is gekozen doordat de reclassering of deskundigen, indien nodig, een onderzoek opstellen naar de persoonlijkheid van de verdachte. Aan de hand van dit onderzoek geeft de reclassering de rechtbank een advies met betrekking tot het wel of niet toepassen van het adolescentenstrafrecht. Door dit te onderzoeken kan worden vastgesteld in hoeverre het verrichte onderzoek invloed heeft bij de beslissing van de rechter om via het adolescentenstrafrecht te berechten. Tot slot wordt onderzocht of, en in hoeverre, de rechtbank meegaat met de strafeis van de officier van justitie.

Recidiverisico

Het topic 'recidiverisico' is geselecteerd doordat in een strafzaak wordt overwogen of er een risico is dat de verdachte in herhaling zal treden. Met het onderzoeken van deze topic kan worden vastgesteld of het recidiverisico ook een rol speelt bij het toepassen van het adolescentenstrafrecht door rechters.

Pedagogische aanpak

Het topic 'pedagogische aanpak' is gekozen omdat bij het adolescentenstrafrecht de pedagogische aanpak centraal staat. De pedagogische aanpak kan door rechters als noodzakelijk worden geacht, maar soms zijn rechters van mening dat een pedagogische aanpak niet voor verbetering zal zorgen bij een verdachte of hebben ze te maken met een verdachte waarbij een pedagogische aanpak niet aan de orde is. Door dit te onderzoeken kan worden vastgesteld op welke momenten een rechter de pedagogische aanpak nodig acht.

Strafblad

Het topic 'strafblad' is geselecteerd om vast te stellen of het hebben van een strafblad invloed heeft op de keuze van een rechter om wel of niet via het adolescentenstrafrecht te berechten.

Leefomstandigheden

Het topic 'leefomstandigheden' is geselecteerd omdat de leefomstandigheden van een verdachte een rol kunnen spelen bij het wel of niet berechten via het adolescentenstrafrecht. In dit onderzoek zullen de woon-/werk- en schoolsituatie van de jongvolwassene vallen onder leefomstandigheden. De rechter kan rekening houden met de leefomstandigheden omdat een pedagogische aanpak beter aansluit bij de verdachte dan vergelding, zoals dat wordt toegepast bij het volwassenenstrafrecht. De leefomstandigheden kunnen zowel positief als negatief zijn. Onder positief wordt bijvoorbeeld gezien dat de jongvolwassene een goede structuur in zijn leven heeft doordat hij schoolgaand is en/of een baan heeft. Als negatief kan bijvoorbeeld worden gezien dat de jongvolwassene ingeburgerd is in een criminele leefstijl.

Houding gedurende onderzoek

Het topic 'houding gedurende onderzoek' is gekozen doordat de rechters rekening kunnen houden met hoe de verdachte zich gedraagt tijdens de zitting. Of de verdachte een verklaring geeft en/of hij aangeeft of hij openstaat voor behandeling kunnen hierbij een rol spelen. Door dit te onderzoeken kan er worden vastgesteld wat voor rechters van belang is met betrekking tot een houding die een verdachte heeft, ook als deze houding anders is dan eerder door de reclassering is gerapporteerd. Er kan dan vervolgens worden vastgesteld in hoeverre de rechters meegaan met een rapport van de reclassering of dat zij eerder hun eigen bevindingen uit de rechtszaal volgen.

Leeswijzer

De scriptie bestaat uit totaal zeven hoofdstukken, een bronnenlijst en bijlagen. In hoofdstuk twee begint het theoretisch kader. In dit hoofdstuk zal worden omschreven wat het adolescentenstrafrecht inhoudt. Hierbij zal worden gekeken naar de wetsgeschiedenis en de voorwaarden. Vervolgens wordt in hoofdstuk drie besproken wie bij de toepassing van het adolescentenstrafrecht betrokken zijn en hoe de procedure eruitziet.

Het praktisch kader van dit onderzoek is terug te vinden in hoofdstuk vier en hoofdstuk vijf. Hier zullen de resultaten worden behandeld die zijn opgenomen in de jurisprudentieanalyse.

Voorts is in hoofdstuk zes een conclusie getrokken op basis van het theoretisch kader en de resultaten uit het praktisch kader. Hiermee is eveneens de centrale vraag beantwoord. Middels de conclusie zijn in hoofdstuk zeven enkele concrete aanbevelingen gedaan.

Tot slot is er een bronnenlijst en bijlagen aansluitend bij dit onderzoek opgenomen.

Hoofdstuk 2 – Het adolescentenstrafrecht

In dit onderzoek staat het adolescentenstrafrecht (hierna: ASR) centraal. Om een goed beeld te kunnen creëren is het belangrijk om bij de basis te beginnen. Om deze reden zal in hoofdstuk twee dan ook worden omschrijven wat het ASR inhoudt. In paragraaf 1 zal allereerst de wetsgeschiedenis worden besproken. In paragraaf 2 wordt vervolgens ingezoomd op de verdachte en de voorwaarden die worden gesteld aan de toepassing van het ASR. Daaropvolgend worden in paragraaf 3 de straffen en maatregelen die kunnen worden opgelegd besproken. Tot slot wordt in paragraaf 4 een korte tussenconclusie gegeven.

2.1 De wetsgeschiedenis

Op 10 december 2012 heeft Fred Teeven, voormalig staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, het wetsvoorstel met betrekking tot de invoering van het ASR ingediend bij de Tweede Kamer.⁴ Voor Fred Teeven was een tweetal aspecten de aanleiding om dit wetsvoorstel betreffende het ASR destijds als wetsvoorstel in te dienen. Allereerst is in 2009 uit onderzoek gebleken dat 30% van de verdachten van strafbare feiten zich bevonden in de leeftijdscategorie tussen de 15 en 23 jaar.⁵ Daarnaast blijkt uit onderzoek dat de psychologische ontwikkeling, zoals het inschatten van risico's, het opvangen van waarschuwingssignalen en hierop reageren, nog volop in ontwikkeling zijn tussen het 18^e en 23^e levensjaar.⁶ Er is kortgezegd een onvoltooide psychische en sociale ontwikkeling. Deze twee aspecten waren voor Fred Teeven belangrijk genoeg om middels het wetsvoorstel een verandering in het systeem aan te brengen. Het doel hierbij is maatwerk te bieden aan iedere verdachte om een zo effectief mogelijke aanpak te bieden bij de ontwikkelingsfase van elk afzonderlijk persoon en daarmee de criminaliteit in de maatschappij terug te dringen.⁷ Rechters beogen op deze manier zoveel mogelijk aan te passen aan het ontwikkelingsniveau waarin de verdachte zich bevindt. Een verdachte van 17 kan namelijk al heel volwassen zijn in de manier van denken, terwijl een verdachte van 20 een geestelijk niveau kan hebben van een puber. Hiernaar moet dan ook worden gehandeld in het rechtssysteem.

Vervolgens is op 1 april 2014 het ASR ingevoerd.⁸ Voorheen was het alleen mogelijk om het jeugdstrafrecht te betrekken op verdachten tussen de 18 en 21 jaar. Door de invoering van het ASR zijn er twee nieuwe ontwikkelingen. Ten eerste is het mogelijk om 16 tot en met 18-jarigen middels het volwassenenstrafrecht te berechten (art. 77b Sr). Ten tweede is het mogelijk om 18 tot en met 22-jarigen middels het jeugdstrafrecht te berechten (art. 77c Sr). Door de invoering van het ASR is de grens tussen het jeugdstrafrecht en het volwassenenstrafrecht kortgezegd flexibeler geworden.⁹

Dit onderzoek zal alleen gericht zijn op art. 77c Sr, de berechtiging van verdachten tussen de 18 en 23 jaar. De groep verdachten van 16 en 17 jaar zal derhalve niet worden besproken.

⁴ *Kamerstukken II* 2010/11, 28741, nr. 17, p. 1

⁵ *Kamerstukken II* 2010/11, 28741, nr. 17, P. 1-2

⁶ Doreleijers & Fokkens 2010, p. 24.

⁷ *Kamerstukken II* 2012/13, 33498, nr. 3, P. 9-10

⁸ Stb. 2014, nr. 33, p. 1

⁹ Uit Beijerse 2019, p. 80

2.2 Voorwaarden voor de toepassing voor het ASR

Voor het toepassen van het ASR zijn er een aantal voorwaarden. In deze paragraaf zal worden ingegaan op deze voorwaarden, zoals het zijn van een verdachte, diens persoonlijkheid en de omstandigheden waaronder het feit is begaan.

2.2.1 De verdachte

Allereerst wordt de wet bekeken. Art. 77c Sr omschrijft:

"Ten aanzien van de jongvolwassene die ten tijde van het begaan van het strafbaar feit de leeftijd van achttien jaren doch nog niet die van drieëntwintig jaren heeft bereikt, kan de rechter, indien hij daartoe grond vindt in de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het feit is begaan recht doen overeenkomstig de artikelen 77g tot en met 77hh."

Het gaat om verdachten waarbij 'de persoonlijkheid van de dader' en/of de 'omstandigheden waaronder het feit is begaan' ertoe leiden dat het ASR kan worden toegepast.¹⁰ Sinds 1995 zijn de voorwaarden uit art. 77c Sr niet cumulatief, maar alternatief geformuleerd. Dit betekent dat de 'persoonlijkheid van de verdachte' en 'de omstandigheden waaronder het feit is begaan' apart van elkaar moeten worden beoordeeld, wat leidt tot een versoepeling van de grens tussen het jeugdstrafrecht en het volwassenenstrafrecht.¹¹ Zo kan een rechter, zodra er is voldaan aan één van de twee voorwaarden, beslissen om het ASR toe te passen. In de subparagrafen zal nader worden ingegaan op de persoonlijkheid van de dader en de omstandigheden waaronder het feit is begaan.

2.2.1.1 Persoonlijkheid van de dader

Zoals art. 77c Sr aangeeft, speelt de persoonlijkheid van de dader een rol bij het vaststellen of het ASR wordt toegepast. Wanneer een verdachte een beperkte ontwikkeling van de persoonlijkheid heeft of als er aanwijzingen zijn dat er sprake is van een stoornis, kan dit aanleiding geven om het ASR toe te passen.¹² Zo kan bij een beperkte ontwikkeling van de persoonlijkheid bijvoorbeeld worden gedacht aan een verdachte die onvoldoende handelingsvaardigheden heeft.

Daarnaast kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een stoornis, zoals een stoornis in het autismespectrum, schizofrenie of een persoonlijkheidsstoornis. Ook hierbij is het van belang een pedagogische behandeling met structuur te bieden, welke in het jeugdstrafrecht centraal staat.

Als door onderzoek blijkt dat er sprake is van een beperkte ontwikkeling of een stoornis, kan dit aanleiding zijn om de jongvolwassene middels het ASR te berechten.¹³

Een ander belangrijk aspect is dat door de invoering van het ASR de kalenderleeftijd van een verdachte geen doorslaggevende betekenis heeft voor de beslissing of het ASR wordt toegepast. Een rechter zal dus echt beslissen op basis van de ontwikkelingsfase van de verdachte.

¹⁰ Art. 77c Sr

¹¹ Kamerstukken II 2012/13, 33498, nr. 3, P. 18

¹² Kamerstukken II 2012/13, 33498, nr. 3, P. 18

¹³ Kamerstukken II 2012/13, 33498, nr. 3, P. 22

2.2.1.2 Omstandigheden waaronder het feit is begaan

Naast de persoonlijkheid van de verdachte spelen ook de omstandigheden waaronder het feit is begaan een rol. De omstandigheden waaronder het feit is begaan verschillen per zaak, waardoor dit ook per zaak zal moeten worden bekeken. Om toch voor wat verheldering te zorgen wordt hieronder een voorbeeld geschetst. Er kan bijvoorbeeld worden gedacht aan meeloopgedrag. Doordat de verdachte sterk beïnvloedbaar is door de medeverdachte kan het strafbare feit plaatsvinden. Het feit kan nog steeds ernstig zijn, maar komt voort uit de ontvankelijkheid van de verdachte, waardoor dit een overweging kan zijn om het ASR toe te passen.¹⁴

Daarnaast kan ook worden gedacht aan een stoornis die door de omstandigheden van het feit tot uiting kwam, zoals een psychose. Door de psychose kan immers een strafbare gedraging plaatsvinden. Hieruit is op te merken dat de persoonlijkheid van de dader en de omstandigheden waaronder het feit is begaan een causaal verband kunnen hebben.¹⁵

2.3 Straffen en maatregelen

Op grond van art. 77c Sr wordt in art. 77h Sr een sanctiepakket aangeboden voor de jongvolwassenen. De sanctionering voor jongvolwassenen verdachten ziet er anders uit dan de sanctionering voor volwassenen. Zo heeft het ASR een preventief en opvoedend karakter.¹⁶ Dit in tegenstelling tot vergelding bij het volwassenenstrafrecht.¹⁷ Daarnaast zijn ook de straffen lager dan in het volwassenenstrafrecht.¹⁸ Welke straffen en maatregelen het meest voorkomen, voortvloeiend uit art. 77h Sr, zal in de volgende paragrafen nader worden toegelicht.

2.3.1 Straffen

2.3.1.1 Jeugddetentie

Art. 77h lid 1 sub a Sr weergeeft de jeugddetentie, welke straf wordt opgelegd bij het plegen van een misdrijf. Jeugddetentie is de enige vrijheidsbenemende sanctie die het ASR kent.¹⁹ Een jeugddetentie kan opgelegd worden voor de duur van maximaal 24 maanden. Een jeugddetentie kan niet worden omgezet naar een volwassenendetentie, zoals dit wel mogelijk is bij een PIJ-maatregel. De tenuitvoerlegging van de jeugddetentie vindt plaats in een Justitiële Jeugdinrichting (hierna: JJI). De jeugddetentie is op opvoeding gericht om de terugkeer in de maatschappij te kunnen garanderen.²⁰ Zo krijgen de jongvolwassenen bijvoorbeeld vaardigheidstrainingen en wordt er gebruik gemaakt van werkscholen zodat de toeleiding naar de arbeidsmarkt voor hen wordt verbeterd.²¹

2.3.1.2 Taakstraf

In art. 77h lid 2 Sr worden de taakstraffen omschreven die kunnen worden opgelegd bij het plegen van een misdrijf. Wel is er een grens, waarbij wordt gesteld dat bij een misdrijf waarbij een gevangenisstraf van zes of meer jaren wordt opgelegd in het volwassenenstrafrecht, een taakstraf

¹⁴ Zie bijlage I, uitspraken: 9,10

¹⁵ Zie bijlage I, uitspraken: 1,2,4,5,6,7

¹⁶ *Kamerstukken II* 2012/13, 33498, nr. 3, P. 12

¹⁷ Kronenberg & De Wilde 2015, p. 22

¹⁸ Rechtspraak 2020

¹⁹ *Kamerstukken II* 2010/11, 28741, nr. 17. P 6

²⁰ *Kamerstukken II* 2010/11, 28741, nr. 17, p. 6

²¹ *Kamerstukken II* 2010/11, 28741, nr. 17, p. 8

niet mogelijk is.²² Een taakstraf kan bestaan uit een werkstraf, een leerstraf, of een combinatie van beiden. Anders dan de jeugddetentie is een taakstraf geen vrijheidsbenemende sanctie. Het doel van de taakstraf is dan ook geheel gericht op het pedagogische karakter van het jeugdstrafrecht.²³

2.3.1.3 Geldboete

In art. 77i Sr wordt de geldboete omschreven. De geldboete is minimaal €3,- en maximaal €4.100,-. Een geldboete wordt niet snel gegeven omdat dit naar inkomen is gerefereerd en een jongvolwassene vaak niet over veel inkomen beschikt.²⁴ De geldboete wordt dan ook alleen toegepast op het moment dat de jongvolwassene een eigen inkomen genereert of in staat wordt geacht het bedrag te kunnen betalen.²⁵

2.3.2 Maatregelen

2.3.2.1 Gedragsbeïnvloedende maatregel

De gedragsbeïnvloedende maatregel zoals omschreven in art. 77w Sr, is in het leven geroepen om het criminele gedrag van de jongvolwassene te kunnen doen keren.²⁶ De maatregel is derhalve bedoeld voor jongvolwassenen die een ernstig misdrijf hebben gepleegd of waar sprake is van veelvoudige recidive.²⁷ De maatregel wordt alleen gegeven op het moment dat deze bijdraagt aan een positieve ontwikkeling van de jongvolwassene. De maatregel verplicht een deelname aan behandeling voor een langere duur. De maatregel wordt in beginsel opgelegd voor een periode van zes tot twaalf maanden en kan, indien nodig, met dezelfde termijn worden verlengd. Indien de jongvolwassene zich niet aan de behandeling houdt, kan alsnog de vervangende jeugddetentie ten uitvoer worden gelegd.²⁸

2.3.2.2 PIJ-maatregel

De PIJ-maatregel, art. 77s Sr, de plaatsing in een inrichting voor jeugdigen, wordt als de zwaarste sanctie in het jeugdstrafrecht gezien.²⁹ De maatregel wordt opgelegd bij jongvolwassenen waarbij sprake is van een gebrekkige ontwikkeling van de geestesvermogens of een ziekelijke stoornis van de geestesvermogens. Een PIJ-maatregel heeft niet alleen een intensieve behandeling en begeleiding voor de jongvolwassenen, maar ook een vrijheidsbenemend element.³⁰ De behandelingen hebben het doel om te voorkomen dat de jongvolwassene in de toekomst opnieuw strafbare feiten begaat. Deze maatregel kan worden vergeleken met TBS en wordt daarom ook wel jeugd-TBS genoemd. Bij het opleggen van de PIJ-maatregel moet het veiligheidsbelang van de maatschappij worden afgewogen, alsmede het opvoedingsbelang voor de verdachte.³¹ De maatregel kan in beginsel worden opgelegd voor de duur van drie jaar en kan worden verlengd tot vijf of maximaal zeven jaar.

²² *Kamerstukken II* 2012/13, 33498, nr.3, P. 26

²³ *Kamerstukken II* 2010/11, 28741, nr. 17, p. 5

²⁴ Bruning, Liefwaard & Vlaardingerbroek, 2016, p. 673

²⁵ *Kamerstukken II* 2012/13, 33498, nr. 3, p. 26

²⁶ *Kamerstukken II* 2012/13, 33498, nr. 3, p. 4

²⁷ *Kamerstukken II* 2010/11, 28741, nr. 17. P. 8

²⁸ *Kamerstukken II* 2010/11, 28741, nr. 17. p. 9

²⁹ *Kamerstukken II* 2012/13, 33498, nr. 3, p. 14

³⁰ Bruning, Liefwaard & Vlaardingerbroek, 2016, p. 692

³¹ *Kamerstukken II* 2012/13, 33498, nr. 3, p. 14

2.4 Tussenconclusie

Het ASR is in het leven geroepen om de jongvolwassenen tussen de 18 en 23 jaar maatwerk te bieden als het aankomt op een berechting. De rechter kan ervoor kiezen om een jongvolwassene te berechten middels het ASR als hij aanleiding ziet in de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het feit is begaan. De rechter zal hierbij kijken naar de ontwikkelingsfase van de verdachte. De kalenderleeftijd heeft derhalve geen doorslaggevende betekenis.

Het sanctiepakket van het ASR verschilt met het sanctiepakket van het volwassenenstrafrecht. Het jeugdstrafrecht heeft immers een pedagogische aanpak waarbij preventieve doeleinden centraal staan. Bij de volwassenen is vergelding het doel van de straf. De straffen voor de jongvolwassene kunnen zijn: jeugddetentie, een taakstraf of een geldboete. Maatregelen kunnen zijn: de gedragsbeïnvloedende maatregel en de PIJ-maatregel, waarbij de PIJ-maatregel de zwaarste sanctie is door zijn vrijheidsbenemede én opvoedende karakter.

Hoofdstuk 3 – De rollen van de betrokken instanties

In het vorige hoofdstuk is besproken wat het ASR inhoudt. Hoofdstuk drie is een vervolg hierop. In dit hoofdstuk zullen immers de betrokken instanties aan bod komen en zal duidelijk worden wat hun bijdrage is in een procedure die leidt tot het toepassen van het ASR. In paragraaf 1 zullen de betrokken instanties worden besproken. Hier wordt tevens het wegingskader adolescentenstrafrecht geïntroduceerd. Vervolgens zal in paragraaf 2 de procedure met betrekking tot het ASR worden toegelicht. Tot slot wordt in paragraaf 3 een tussenconclusie gegeven.

3.1 Betrokken instanties

Allereerst is het van belang om te weten dat de rechter de eindbevoegdheid heeft bij de vraag of een verdachte middels het ASR zal worden berecht.³² Desondanks is het een beslissing die kan worden beïnvloed door externe partijen. De zittingsrechter kan zich derhalve laten adviseren door de officier van justitie, de reclassering, het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie en andere deskundigen. Ook heeft de advocaat nog enige mogelijkheid tot invloed. Hieronder zullen deze betrokken instanties nader worden toegelicht.

3.1.1 De officier van justitie

De officier van justitie (hierna: OvJ), is op grond van art. 63 lid 1 Sv voornemens om ten tijde van de inbewaringstelling het jeugdstrafrecht te vorderen aan de rechter-commissaris, welke rechter-commissaris tevens beslist of de verdachte langer in voorlopige hechtenis moet blijven.³³ De rechter-commissaris maakt deze beslissing op grond van informatie van de OvJ, zoals blijkt uit art. 63 lid 5 Sv. Dit artikel vermeldt:

"Wanneer de verdachte ten tijde van het plegen van het misdrijf waarvan hij wordt verdacht de leeftijd van achttien wel maar nog niet de leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, kan de officier van justitie in zijn vordering aangeven of hij voornemens is te vorderen dat recht zal worden gedaan overeenkomstig art. 77c Sr. Art. 493 Sv is dan van overeenkomstige toepassing."

Dit artikel geeft aan dat de OvJ in zijn vordering tot inbewaringstelling kan aangeven dat hij voornemens is om het jeugdstrafrecht toe te passen. De OvJ kan ervoor kiezen om hulp in te schakelen van de reclassering.³⁴

De OvJ hanteert bij haar beslissing de OM-Indicatielijst.³⁵ Deze indicatielijst is gebaseerd op het wegingskader adolescentenstrafrecht en bevat pro-indicaties en contra-indicaties. Pro-indicaties zijn indicaties voor toepassing van het jeugdstrafrecht, contra-indicaties zijn indicaties tegen toepassing van het jeugdstrafrecht. De indicatielijst bevat de volgende indicaties:

³² Art. 77c Sr

³³ Uit Beijerse 2019, p. 80

³⁴ Art. 63 lid 6 Sv

³⁵ Poppens & de Jonge 2014, p. 6-9

Pro-indicaties:

- De jongvolwassene gaat naar school;
- De jongvolwassene woont nog bij zijn ouders/verzorgers;
- De jongvolwassene heeft een licht verstandelijke beperking.

Contra-indicaties:

- De jongvolwassene weigert mee te werken aan begeleiding;
- De aard/ernst van het delict;
- De mate van justitiële voorgeschiedenis.

Op grond van bovengenoemde lijst zal de OvJ haar beslissing baseren. Voor de OvJ is het van belang om al vroeg in het proces vast te stellen of het jeugdstrafrecht al dan wel of niet wordt toegepast, doordat er bij het jeugdstrafrecht sprake is van lagere straffen. De OvJ moet dus in de strafeis rekening kunnen houden middels welk recht de verdachte zal worden berecht.

3.1.2 De reclassering

In art. 63 lid 6 Sv staat omschreven dat de OvJ de reclassering kan inschakelen om advies in te winnen. De reclassering kan ten behoeve van dat advies informatie winnen bij de Raad voor de Kinderbescherming.³⁶ De reclassering adviseert de rechter en de OvJ over de verdachte met betrekking tot zijn persoonlijkheid en de omstandigheden van het geval.³⁷ Zij maken hierbij een risico-inschatting van de eventuele recidive en kijken naar passende interventies. Het advies dat zij geven is gebaseerd op het 'Wegingskader Adolescentenstrafrecht' waarin verschillende factoren meewegen voor de uiteindelijke beslissing.³⁸ De verschillende indicaties, de pro-indicaties en de contra-indicaties, zullen worden afgewogen om tot een advies te komen. Deze informatie weten zij te winnen middels gesprekken met de verdachten, waarna een rapport wordt opgesteld en wordt overhandigd aan de rechter.

3.1.2.1 Het Wegingskader Adolescentenstrafrecht

Het wegingskader is door de reclassering opgesteld als hulpmiddel om een advies uit te brengen aan de OvJ en/of de rechter(commisaris). Het wegingskader bestaat uit zes clusters, pro-indicaties en contra-indicaties. Onder pro-indicaties vallen: 'handelingsvaardigheden' en 'pedagogische beïnvloeding'. Onder de contra-indicaties vallen: 'justitiële voorgeschiedenis', 'criminele leefstijl', 'psychopathische trekken' en 'pedagogische onmogelijkheden'.³⁹ Op basis van deze zes clusters zal een advies worden gebaseerd om het jeugdstrafrecht wel of niet toe te passen. Om deze clusters wat concreter te maken worden er gedragingen geconstateerd. Gedragingen die veelal worden gezien zijn⁴⁰:

³⁶ Art. 63 lid 6 Sv

³⁷ Buysse & Scherders 2015

³⁸ Buysse & Scherders 2015

³⁹ Prop e.a. 2018, p. 32

⁴⁰ Prop e.a. 2018, p. 34

Pro-indicaties:

- Er is sprake van een achterlopende sociaal-emotionele ontwikkeling;
- De verdachte functioneert op een laag sociaal niveau;
- De verdachte heeft een onrijpe identiteit;
- De verdachte heeft een achterstand in de ontwikkeling;
- De verdachte functioneert op verstandelijk beperkt niveau.

Contra-indicaties:

- Er is sprake van afwezigheid van een achterstand in de sociaal-emotionele ontwikkeling;
- Er is sprake van achterstanden in het functioneren.

Bovenstaande gespecificeerde pro-indicaties en contra-indicaties zullen door de rapporteurs van de reclassering worden onderzocht, waarna zij een advies zullen opstellen met betrekking tot de toepassing van het ASR.⁴¹

3.1.3 Het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie

De rechter kan ervoor kiezen om het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (hierna: NIFP) in te schakelen op het moment dat de verdachte psychopathische verschijnselen vertoont of als er sprake lijkt te zijn van een ontwikkelingsachterstand.⁴² De rapporteurs van het NIFP proberen een zo duidelijk mogelijk beeld te schetsen van deze problematiek bij de verdachten, waarin zij de toerekeningsvatbaarheid en de ontwikkelingsstoornis in verband stellen met het gepleegde delict.⁴³ Om het NIFP een kader te geven om deze rapportage uit te voeren, wordt ook door de rapporteurs van het NIFP gebruik gemaakt van het wegingskader adolescentenstrafrecht.⁴⁴

3.1.4 De advocaat

Voor advocaten bestaat er geen wettelijke grondslag om aan de OvJ te verzoeken het jeugdstrafrecht toe te passen. Wel is er een mogelijkheid om invloed uit te oefenen. Bij het verhoor op het politiekantoor mag de verdachte contact hebben met zijn advocaat. Op grond van dat eerste contact kan het zijn dat de advocaat van mening is dat het jeugdstrafrecht moet worden toegepast. Hier ligt een mogelijkheid voor de advocaat om contact op te nemen met de OvJ in de desbetreffende zaak. De advocaat kan dan de indicaties van de OM-Indicatielijst onder de aandacht brengen en op basis van de indicaties aangeven waarom hij van mening is dat het jeugdstrafrecht zal moeten worden toegepast. Indien de OvJ weigert, kan de advocaat de rechtbank verzoeken om een onderzoek naar de persoonlijkheid van de dader in te stellen.

⁴¹ Prop e.a. 2018, p. 34

⁴² Prop e.a. 2018, p. 33

⁴³ Prop e.a. 2018, p. 34

⁴⁴ Prop e.a. 2018, p. 34

3.2 Procedure

Sinds het adolescentenstrafrecht geldt, is het mogelijk om vanaf het moment dat een verdachte in bewaring wordt gesteld, het jeugdstrafrecht toe te passen.⁴⁵ In de volgende subparagrafen wordt de procedure behandeld, vanaf de inbewaringstelling tot aan de JJI.

3.2.1 De inbewaringstelling

Als eerste fase van de voorlopige hechtenis, wordt de inbewaringstelling gevorderd.⁴⁶ Een verdachte zit in voorlopige hechtenis totdat zijn zaak inhoudelijk wordt behandeld. Zoals eerder vermeld, is de OvJ ten tijde van de inbewaringstelling bevoegd om bij de rechter-commissaris aan te geven dat hij voornemens is om het jeugdstrafrecht toe te passen. De rechter-commissaris beslist hier vervolgens over.

Vanaf het moment dat wordt besloten het jeugdstrafrecht toe te passen loopt de procedure anders dan bij het volwassenenstrafrecht. Als een adolescent in bewaring wordt gesteld, gebeurt dit derhalve niet in het Huis van Bewaring (hierna: HvB), maar wordt de jongvolwassene overgeplaatst naar een JJI.⁴⁷

3.2.1.1 Schorsing als hoofdregel

Art. 63 lid 6 Sv geeft aan dat bij de inbewaringstelling art. 493 Sv overeenkomstig van toepassing is. Als de rechter de voorlopige hechtenis beveelt, moet hij nagaan of de tenuitvoerlegging hiervan onmiddellijk of na tijdsverloop kan worden geschorst. De hoofdregel in het jeugdstrafrecht is immers: 'Schorsen, tenzij'.⁴⁸ De rechter moet dan afwegen of de verdachte zijn proces in vrijheid kan afwachten. Ook dit is een regel die niet is terug te zien in het volwassenenstrafrecht.

3.2.2 Justitiële Jeugdinrichting (JJI)

Indien de verdachte zijn proces niet in vrijheid kan afwachten, de OvJ het jeugdstrafrecht heeft gevorderd en de rechter-commissaris heeft besloten om dit toe te wijzen, wordt de jongvolwassene in een JJI geplaatst. De jongvolwassene mag zijn inbewaringstelling dan in een JJI uitzitten in plaats van het HvB.⁴⁹

De JJI's onderscheiden zich met hun pedagogische benadering waardoor aan de nog niet uitontwikkelde adolescenten kansen worden geboden.⁵⁰ De JJI's zijn binnen het jeugdstrafrecht dan ook belast met twee hoofdopdrachten. Allereerst het garanderen van de veiligheid van de maatschappij, door insluiting van de verdachte. Ten tweede het voorbereiden van de jongvolwassenen op een succesvolle terugkeer in de maatschappij.⁵¹ Door het toepassen van deze twee hoofdopdrachten wordt er gezorgd voor een zo adequaat mogelijke behandeling van gedragsverandering waardoor recidive kan worden voorkomen.⁵²

⁴⁵ Art. 63 lid 5 Sv

⁴⁶ Kronenberg & De Wilde 2015, p. 191

⁴⁷ Bruning, Liefwaard & Vlaardingerbroek, 2016, p. 663.

⁴⁸ Art. 493 lid 1 Sv

⁴⁹ Bruning, Liefwaard & Vlaardingerbroek, 2016, p. 663

⁵⁰ DJI 2019, p. 2

⁵¹ DJI 2019, p. 2

⁵² DJI 2019, p. 2

3.3 Tussenconclusie

De betrokken partijen in een procedure die leidt naar de toepassing van het ASR hebben ieder een eigen rol. De rechter heeft de eindbevoegdheid als het gaat om de vraag of het ASR wordt toegepast. De OvJ kan ten tijde van de inbewaringstelling al het jeugdstrafrecht vorderen, waarbij zij gebruik maakt van de OM-indicatielijst. De OvJ kan de reclassering om advies vragen, waarbij de reclassering acht slaat op het wegingskader adolescentenstrafrecht. Als het nodig is kan de reclassering hulp inschakelen van de Raad voor de Kinderbescherming. Tot slot kan de rechter ervoor kiezen om het NIFP in te schakelen als de verdachte psychopathische verschijnselen vertoont of als er sprake lijkt te zijn van een ontwikkelingsachterstand. Ook het NIFP maakt bij haar observering gebruik van het wegingskader adolescentenstrafrecht.

Voor de advocaat bestaat er de mogelijkheid om de OM-indicatielijst onder de aandacht te brengen bij de OvJ als hij aanleiding ziet voor toepassing van het ASR. Hier is tot op heden geen wettelijke grondslag voor.

Op het moment dat de rechter instemt om het ASR toe te passen, wordt allereerst afgewogen of er een schorsing plaats kan vinden waardoor de jongvolwassene zijn proces in vrijheid kan afwachten. Als dit niet kan, wordt de jongvolwassene in een JJI geplaatst. In deze JJI wordt de jongvolwassene behandeld waardoor mogelijk een gedragsverandering plaatsvindt. Deze gedragsverandering moet ertoe leiden dat de kans op recidive afneemt en er sprake kan zijn van een succesvolle terugkeer in de maatschappij.

Hoofdstuk 4 - Resultaten I

4.1 Inleiding

In hoofdstuk twee is omschreven dat jongvolwassen verdachten tussen de leeftijd van 18 en 23 jaar, kunnen worden berecht middels het ASR. In art. 77c Sr, staat opgenomen dat de 'persoonlijkheid van de dader' en de 'omstandigheden waaronder het strafbare feit is begaan' voorwaarden zijn voor de toepassing van het ASR. Hoe dit in de praktijk wordt getoetst zal in dit hoofdstuk worden geanalyseerd. In dit hoofdstuk zullen de feiten en omstandigheden worden besproken die voor rechters van belang zijn om te bepalen of een zaak zal moeten worden behandeld middels het ASR.

Voor de beantwoording van deze vraag is er gebruik gemaakt van een jurisprudentieanalyse van vijftien uitspraken, welke in de bijlage is opgenomen.⁵³ Om de volledigheid van deze vraag te waarborgen is er gebruik gemaakt van een tiental topics. Middels deze topics zullen de resultaten van het verrichte jurisprudentieonderzoek worden besproken. In de volgende paragrafen zullen de topics één voor één aan bod komen om zo in kaart te brengen wat voor rechters van belang is bij hun beslissing. De topics die aan bod komen in dit hoofdstuk zijn: de ernst van het feit, een eventuele ontwikkelingsproblematiek bij de verdachte, eventuele stoornissen bij de verdachte, advies van de reclassering/deskundigen en eis van de OvJ, het recidiverisico bij de verdachte, de mogelijkheid van een pedagogische aanpak, het voorhanden hebben van een strafblad, de leefomstandigheden van de verdachte en tot slot de houding van de verdachte gedurende het onderzoek.

4.2 Ernst van het feit

In de analyse welke in de bijlage is opgenomen, is bij de ernst van het feit aangegeven welk strafmaximum geldt voor het desbetreffende delict. Hierdoor zal worden onderzocht of de ernst van het feit een rol speelt bij de bepaling of het jeugdstrafrecht wordt toegewezen.

In de vijftien onderzochte uitspraken is onderzoek gedaan of de ernst van het feit invloed kan hebben of het ASR wel of niet wordt toegepast. In geen enkele uitspraak wordt benoemd dat bij de beslissing om het ASR toe te passen rekening is gehouden met de ernst van het feit. Tevens is de ernst van het feit ook geen voorwaarde in art. 77c Sr. In de vijftien uitspraken die zijn onderzocht is er meerdere malen sprake van, zoals de rechter dat noemt, een ernstig delict, maar dit weegt niet op tegen de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het feit is begaan.⁵⁴ Dit blijkt ook uit de volgende uitspraak. Aan de verdachte is medeplichtigheid aan poging moord ten laste gelegd, dit betreft een ernstig feit, desondanks heeft de rechtbank het volgende geoordeeld: *"De ernst van het feit is echter geen reden om niet het adolescentenstrafrecht toe te passen als dat om andere redenen wel de voorkeur verdient."*⁵⁵ In de onderzochte uitspraken blijkt dat de ernst van het feit geen rol speelt bij de bepaling of het ASR moet worden toegepast. Hierdoor is te zien dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen de ernst van het gepleegde

⁵³ Bijlage I

⁵⁴ Zie bijlage I, uitspraken: 1,4,5,6,7,11,12,13,15

⁵⁵ Zie bijlage I, uitspraak: 9

delict en blijkt dat de rechter haar beslissing maakt op grond van de persoonlijkheid van de dader en de omstandigheden waaronder het feit is begaan. Het ASR kan dus bij elk soort delict worden toegepast.

4.3 Ontwikkelingsproblematiek

Een probleem in de ontwikkeling van de verdachte is in tien van de vijftien uitspraken aan de orde.⁵⁶ In de onderzochte uitspraken blijkt dat er sprake is van een lage sociaal-emotionele ontwikkeling, onvoldoende handelingsbekwaamheden, een gebrekkige ontwikkeling van de geestvermogens en blijkt tevens de ontvankelijkheid van volwassenfiguren. In deze uitspraken wordt de ontwikkelingsproblematiek dan ook meegenomen in de beslissing van de rechtbank.

In drie uitspraken is te zien dat de persoonlijkheid van de dader en andere omstandigheden sterk met elkaar kunnen samenhangen.⁵⁷ Zo is bijvoorbeeld de verdachte in een uitspraak vroeger verwaarloosd waardoor hij sterk ontvankelijk is voor beïnvloeding van anderen. In deze uitspraak heeft de verdachte het strafbare feit gepleegd met een medeverdachte die een sterke invloed had op de jongvolwassen verdachte, waardoor de verdachte meeloopgedrag vertoonde.⁵⁸

In de overige vijf uitspraken is de persoonlijkheid van de dader geen aanleiding geweest om het jeugdstrafrecht toe te passen, maar wegen andere factoren mee.⁵⁹ Zo is de verdachte in een uitspraak nog thuiswonend en is tevens de continuering van zijn school noodzakelijk waardoor de rechtbank het ASR toepast.⁶⁰

4.4 Stoornis

In negen van de vijftien uitspraken is er sprake van een stoornis.⁶¹ Er zijn verschillende soorten stoornissen. Zo is er bijvoorbeeld sprake van een stoornis in het autismespectrum, schizofrenie, een psychotische stoornis of een ziekelijke stoornis genaamd ADHD.⁶² Uit het jurisprudentieonderzoek blijkt dat het hebben van een stoornis leidt tot een probleem in de ontwikkeling en daarmee de persoonlijkheid. Zo zegt de rechtbank in een uitspraak dat doorslaggevend is voor de beslissing of het ASR wordt toegepast dat het persoonlijk belang van de verdachte voorop staat. De stoornissen van verdachte moeten namelijk zo effectief mogelijk worden behandeld. Deze effectieve behandeling is de enige manier om de maatschappij te beschermen tegen de verdachte.⁶³ Een stoornis bij een verdachte vraagt om een pedagogische behandeling zodat hijzelf en de maatschappij beschermd zijn tegen de verdachte.

In zes andere zaken kan worden gezien hoe een stoornis leidt tot een bepaalde gedraging.⁶⁴ In een zaak kampt de jongvolwassene met een stoornis in het autismespectrum en van een aanpassingsstoornis met depressieve stemming. Door de stoornis in het autismespectrum kunnen situaties al snel als 'te veel' voelen. Dit gevoel had hij vlak voor het gepleegde feit. Er was namelijk

⁵⁶ Zie bijlage I, uitspraken: 1,2,3,4,5,6,7,9,11,13

⁵⁷ Zie bijlage I, uitspraken: 6,7,9

⁵⁸ Zie bijlage I, uitspraak: 9

⁵⁹ Zie bijlage I, uitspraken: 10,12,14,15

⁶⁰ Zie bijlage I, uitspraak: 10

⁶¹ Zie bijlage I, uitspraken: 1,4,5,6,7,8,11,12,13,15

⁶² Zie bijlage I, uitspraken: 4,5,6,7,8,11,12,13,15

⁶³ Zie bijlage I, uitspraak: 5

⁶⁴ Zie bijlage I, uitspraak: 4,6,7,12,13,16

druk van een nieuwe opleiding, onvoorspelbare situaties thuis, verliefdheid en problemen met zijn vriendengroep. De stoornis in het autismespectrum en de aanpassingsstoornis resulteerde in een emotionele instabiliteit, somberheid, angst, verwardheid, agitatie en agressie, welke hij in het begin op zichzelf richtte. Toen met het slachtoffer de confrontatie kwam, kon hij zijn agressie niet langer op zichzelf richten, maar uitte hij dit op het slachtoffer waardoor hij hem met een mes stak.

Ook in de overige vijf zaken leidden de stoornissen bij de jongvolwassenen tot het plegen van het delict, doordat er bijvoorbeeld stemmen in het hoofd van de verdachte zijn die aangeven dat hetgeen ze hebben gedaan, plaats moest vinden of omdat oorzaak en gevolg niet met elkaar kon worden verbonden.

De rechtbank is de mening toegedaan dat stoornissen bij jongvolwassenen moeten worden verholpen en dat de verdachten hulp en begeleiding nodig hebben. Het plegen van de strafbare feiten doordat de stoornis daar als het ware voor zorgt, is een gedraging die voor rechters aanleiding geeft om een behandeling beschikbaar te stellen.

4.5 Omstandigheden waaronder het feit is begaan

In slechts twee van de vijftien onderzochte uitspraken is naast de persoonlijkheid van de dader ook aandacht besteed aan de omstandigheden waaronder het feit is begaan.⁶⁵ In beide uitspraken gaat het om een stoornis die heeft geleid tot het plegen van het delict en in beide uitspraken is deze omstandigheid naast de persoonlijkheid van de dader aanleiding geweest om het ASR toe te passen. In de overige dertien uitspraken komt de omstandigheid waaronder het strafbare feit is begaan niet aan de orde bij de overweging van de rechtbank.

4.6 Advies van de reclassering of deskundigen en strafeis OvJ

In alle onderzochte uitspraken is ofwel door de reclassering of door andere deskundigen onderzoek gedaan naar de persoonlijkheid van de verdachte.⁶⁶

4.6.1 Reclassering

In dertien van de vijftien uitspraken heeft de reclassering geadviseerd om het jeugdstrafrecht toe te passen.⁶⁷ De reclassering acht het jeugdstrafrecht van belang doordat een pedagogische aanpak nodig is voor de problemen bij de jongvolwassene, zoals een stoornis of andere problematiek. Daarnaast stelt de reclassering dat het toepassen van een pedagogische aanpak en het bieden van structuur zouden bijdragen aan het verminderen van het recidiverisico.

In de uitspraken waarbij door de reclassering wordt geadviseerd om het ASR toe te passen, is duidelijk te zien dat er acht wordt geslagen op het wegingskader adolescentenstrafrecht. Wat terugkomt in negen zaken is dat de verdachten ofwel functioneren op een zwakbegaafd niveau of dat er sprake is van een onvoltooide ontwikkeling. Daarbij komen ook het achterblijven van een verantwoordelijkheidsgevoel en probleemoplossend vermogen terug en kunnen de verdachten de

⁶⁵ Zie bijlage I, uitspraken: 4,5

⁶⁶ Zie bijlage I, uitspraken: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15

⁶⁷ Zie bijlage I, uitspraken: 1,2,3,4,5,6,7,8,10

risico's van hun handelen en gedrag nauwelijks inschatten.⁶⁸ De pro-indicaties zijn in deze zaken duidelijk aan de orde waardoor de reclassering het jeugdstrafrecht adviseert.

Slechts in twee uitspraken adviseert de reclassering om het ASR niet toe te passen. In één zaak is dit geadviseerd naar aanleiding van een gedragsverandering bij de verdachte.⁶⁹ In deze zaak werd door de reclassering aanvankelijk geadviseerd het jeugdstrafrecht wel toe te passen, maar in de loop van het proces veranderde dit. De jongvolwassene is destijds in het HvB geplaatst waar de verdachte werd verhard door het criminele klimaat. De reclassering heeft daardoor besloten het jeugdstrafrecht toch niet te adviseren doordat een pedagogische beïnvloeding niet meer mogelijk leek.

In dertien van de vijftien uitspraken volgt de rechtbank het advies van de reclassering op om het jeugdstrafrecht toe te passen. In de overige twee uitspraken heeft de rechtbank, zoals hierboven vermeld, haar eigen beweegredenen om het ASR toe te passen.

4.6.2 Deskundigen

In acht van de vijftien uitspraken is er naast de reclassering ook onderzoek gedaan door andere deskundigen zoals gedragspsychologen en -psychiaters.⁷⁰ In zes uitspraken adviseren de deskundigen om het jeugdstrafrecht toe te passen. Zij stellen dat de stoornissen van de verdachten moeten worden behandeld in een veilige en gestructureerde omgeving.

Slechts in twee uitspraken adviseren de deskundigen om het jeugdstrafrecht niet toe te passen.⁷¹ Dit zijn tevens de uitspraken waar ook de reclassering adviseerde om het volwassenstrafrecht toe te passen. Als voorbeeld was er een verdachte die geen inzicht gaf in zijn delict gedrag en zijn leefomstandigheden waardoor niet kon worden vastgesteld of een pedagogische beïnvloeding mogelijk is.⁷² De reclassering en deskundigen hebben in deze zaak niet goed gemotiveerd waarom het ASR niet moest worden toegepast.

In de zes uitspraken waarbij de deskundigen adviseren het jeugdstrafrecht toe te passen valt het op dat er een verband is met de adviezen van de reclassering. Net als de reclassering maken ook de deskundigen gebruik van het wegingskader adolescentenstrafrecht, waardoor de deskundigen dezelfde pro-indicaties meenemen voor hun advies om het jeugdstrafrecht toe te passen. Dit komt neer op de indicaties die spreken over het beperkte sociale vermogen, een leerachterstand, een beperking in de empathische vermogens, een gebrekkige ontwikkeling en een tekort aan handelingsvaardigheden.

In de acht uitspraken waar zowel de reclassering als de deskundigen een advies hebben uitgebracht, komen deze adviezen in alle acht de gevallen met elkaar overeen.⁷³ Hieruit is op te merken dat indien de adviezen met elkaar overeenkomen, de rechtbank met grote mate van waarschijnlijkheid, dit advies zal opvolgen.

⁶⁸ Zie bijlage I, uitspraken: 1,2,3,5,7,11,13,15

⁶⁹ Zie bijlage I, uitspraak: 9

⁷⁰ Zie bijlage I, uitspraken: 1,4,5,7,12,14,15

⁷¹ Zie bijlage I, uitspraken: 9,14

⁷² Zie bijlage I, uitspraak: 14

⁷³ Zie bijlage I, uitspraken: 1,4,5,7,9,12,14,15

4.6.3 Strafeis OvJ

In tien van de vijftien uitspraken eist de OvJ het ASR toe te passen.⁷⁴ In acht van de tien uitspraken is te zien dat ook de reclassering en/of anderen deskundigen adviseren het jeugdstrafrecht toe te passen.⁷⁵ Hieruit is op te merken dat indien de deskundigen en de OvJ van mening zijn dat het ASR moet worden toegepast, de rechtbank met grote waarschijnlijkheid zal besluiten het ASR toe te passen en te berechten middels het jeugdstrafrecht.

4.7 Recidiverisico

In acht van de vijftien uitspraken is gebleken dat er sprake is van een recidiverisico.⁷⁶ In de zeven overige uitspraken is het recidiverisico niet overwogen.⁷⁷ In de acht uitspraken heeft de rechtbank het recidiverisico meegenomen in haar beslissing om het jeugdstrafrecht toe te passen. Zo blijkt uit de uitspraken dat een behandeling waarbij een pedagogische aanpak centraal staat, de kans op recidive vermindert.⁷⁸ Een behandeling zorgt namelijk voor een gunstige ontwikkeling, waardoor een gedragsverandering plaatsvindt. Op deze manier zal de kans op recidive afnemen. Zo stelt de rechtbank in een uitspraak dat bijzondere voorwaarden moeten worden opgelegd, waaronder een verplichte behandeling.⁷⁹ De verplichte behandeling is noodzakelijk omdat er zonder deze behandeling en een goede structuur in zijn leven een grote kans bestaat dat de jongvolwassene opnieuw een gewapende overval zal plegen, met alle risico's en gevolgen van dien. Uit deze zaak blijkt dat het bieden van maatwerk en de verplichte behandeling van het jeugdstrafrecht uitkomst biedt om het recidiverisico terug te dringen.

In de acht uitspraken waarbij sprake is van recidive is bij zeven uitspraken tevens sprake van een stoornis bij de jongvolwassene.⁸⁰ In het volgende voorbeeld wordt een verband tussen het recidiverisico en het hebben van een stoornis weergegeven. In deze uitspraak oordeelt de rechtbank als volgt: *"Het risico op toekomstig grensoverschrijdend gedrag wordt als matig tot hoog ingeschat. Om recidive te voorkomen is het van belang dat er behandeling en begeleiding komt voor verdachte op bijna alle leefgebieden, zoals het aanleren van adequate coping en sociale vaardigheden maar ook op het gebied van praktische wonen zoals begeleid wonen."*⁸¹ In dit oordeel wordt onder andere duidelijk dat een kans op recidive bij een jongvolwassene met een stoornis aan moet worden gepakt. De stoornis kan door middel van behandeling en begeleiding worden verholpen, wat in het gunstige geval een gedragsverandering meebrengt waarmee de kans op recidive afneemt.

⁷⁴ Zie bijlage I, uitspraken: 1,2,4,6,8,10,11,12,13,15

⁷⁵ Zie bijlage I, uitspraken: 1,2,4,6,8,10,12,15

⁷⁶ Zie bijlage I, uitspraken: 1,5,6,7,10,11,12,13

⁷⁷ Zie bijlage I, uitspraken: 2,3,4,8,9,14,15

⁷⁸ Zie bijlage I, uitspraken: 1,6,7,10,11,13

⁷⁹ Zie bijlage I, uitspraak: 6

⁸⁰ Zie bijlage I, uitspraken: 1,5,6,7,10,11,12,13

⁸¹ Rb. Amsterdam 31 oktober 2019, ECLI:NL:RBAMS:2019:8172, r.o. 7.3

4.8 Strafblad

In tien van de vijftien uitspraken waarbij het jeugdstrafrecht is toegepast heeft de jongvolwassen verdachte nog geen strafblad en is dan ook niet eerder in aanmerking geweest met politie en justitie.⁸² Dit zijn tevens uitspraken waarbij er geen of slechts een geringe kans op recidive is. In de uitspraken waarbij de verdachten nog geen strafblad hebben wordt dit in het voordeel van de verdachten meegenomen bij de te bepalen strafhoogte.

In vijf gevallen is er sprake van een jongvolwassene die eerder in aanmerking is geweest met politie en justitie.⁸³ In de uitspraken waarbij de verdachten wel een strafblad hebben, wordt gekeken of zij eerder onder bijzondere voorwaarden zijn veroordeeld.⁸⁴ Indien dit het geval is, wordt er een analyse gemaakt of deze bijzondere voorwaarden, waaronder begeleiding, werden nageleefd door de verdachten en of een pedagogische beïnvloeding door middel van de begeleiding nog mogelijk is. Indien eerdere interventies zijn geslaagd, verwacht de rechtbank immers dat dit in de toekomst ook zo zal zijn. Als pedagogische beïnvloeding nog mogelijk wordt geacht, zoals is gebleken uit de vijf voornoemde uitspraken, wordt gezien dat het jeugdstrafrecht wordt toegepast.

Hier is te zien dat de verdachten die reeds in het bezit zijn van een strafblad, ook een recidiverisico vormen. Er zijn al meerdere delicten gepleegd en er wordt verwacht dat dit niet zal afnemen. Een pedagogische behandeling, indien haalbaar, is dan een goede oplossing om een gedragsverandering te laten plaatsvinden.

4.9 Leefomstandigheden

In negen van de vijftien uitspraken is er sprake van leefomstandigheden die mee worden genomen bij de beslissing.⁸⁵ In een uitspraak is de jongvolwassene door een slechte band met zijn moeder en stiefvader niet meer welkom thuis, waardoor het hebben van een stabiele en gestructureerde woonplek niet mogelijk is.⁸⁶ In twee andere uitspraken is te zien dat de verdachten geen vaste woonplaats hebben en ook niet beschikken over een dagbesteding, waardoor eveneens geen sprake is van een goede voedingsbodem voor een evenwichtig leven.⁸⁷

De leefomstandigheden van een jongvolwassene kunnen goed of slecht zijn, in die zin dat goede leefomstandigheden een goede huisvesting, een baan en studie kunnen zijn. Bij slechte leefomstandigheden kan worden gedacht aan het niet hebben van een vaste woning, geen baan en eventuele schulden. In de negen uitspraken is te zien dat er sprake is van slechte leefomstandigheden.

Als voorbeeld kan de volgende uitspraak worden genomen.⁸⁸ In deze uitspraak is de jongvolwassene mishandeld en verwaarloosd waardoor de jongvolwassene vanaf zijn tiende uit huis is geplaatst waardoor hij zich nooit veilig heeft kunnen hechten. Later, toen hij achttien was, werd de jongvolwassene terug in huis geplaatst bij zijn slechthorende moeder die hem geen structuur kon bieden. De structuur die deze jongvolwassene als geen ander nodig had. Dit zijn

⁸² Zie bijlage I, uitspraken: 3,4,6,8,9,10,11,12,13,14

⁸³ Zie bijlage I, uitspraken: 1,2,5,7,15

⁸⁴ Zie bijlage I, uitspraken: 1,2,5,7,15

⁸⁵ Zie bijlage I, uitspraken: 1,2,3,5,7,8,9,10,13,14

⁸⁶ Zie bijlage I, uitspraak: 8

⁸⁷ Zie bijlage I, uitspraken: 1,2

⁸⁸ Zie bijlage I, uitspraak: 5

gevallen waarbij de rechtbank dan ook bepaalt dat de jongvolwassen verdachte moet worden geholpen zodat aan hem alsnog een normaal leefpatroon met normen en waarden kan worden geleerd. In deze zaak is eveneens te zien dat de verdachte beschikt over een strafblad. De reclassering adviseert hier om het jeugdstrafrecht toe te passen. Hieruit kan worden opgemaakt dat er geen sprake is van eerdere mislukte interventies en dat een pedagogische beïnvloeding mogelijk lijkt. Deze factoren spelen een rol bij de uiteindelijke beslissing van de rechtbank om het ASR toe te passen.

Deze slechte leefomstandigheden leiden er onder andere toe dat het ASR wordt toegepast, doordat de rechter van mening is dat de jongvolwassenen moeten worden geholpen door hen een veilige leefomgeving met structuur te bieden en dit kan middels het pedagogische aspect van het ASR.

4.10 Pedagogische aanpak

In alle vijftien uitspraken wordt overwogen of een pedagogische aanpak noodzakelijk en/of mogelijk is. In vijftien uitspraken waarbij het jeugdstrafrecht wordt toegewezen is een pedagogische aanpak noodzakelijk voor de verdere ontwikkeling van de jongvolwassen verdachte.⁸⁹ Als voorbeeld kan de volgende zaak worden genomen.⁹⁰ In deze zaak heeft de verdachte een gebrekkige ontwikkeling van de geestvermogens. Het ASR wordt in deze zaak geadviseerd omdat het de jongvolwassene ontbreekt aan adequate handelingsvaardigheden, zoals het niet kunnen inschatten van risico's, het niet kunnen organiseren van zijn eigen handelen, het hebben van een beperkt cognitief niveau en het handelen zonder nadenken. Daarnaast is er een enorme behoefte aan een pedagogisch gestructureerde structuur. In deze zaak heeft de verdachte wederom een strafblad. Eerdere interventies zijn geslaagd, waardoor de rechtbank meegaat met het advies om het jeugdstrafrecht toe te passen.

Ook wordt de pedagogische aanpak gezien als extra middel om recidive te voorkomen. In zeven uitspraken wordt expliciet benoemd dat de pedagogische aanpak een gunstig effect heeft op de recidive en dat de verdachte op deze manier door middel van begeleiding weer kan functioneren in de maatschappij.⁹¹ Zo wordt in de volgende uitspraak een verband gelegd tussen de pedagogische beïnvloeding en het aanpakken van de recidive.⁹² De rechtbank oordeelt in deze zaak dat het toepassen van het ASR van belang is voor een zo gunstig mogelijk verdere ontwikkeling van verdachte, als ook in het belang van de maatschappij en om verdachte er in de toekomst van te weerhouden zich opnieuw schuldig te maken aan het plegen van strafbare feiten.

⁸⁹ Zie bijlage I, uitspraken: 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15

⁹⁰ Zie bijlage I, uitspraak: 2

⁹¹ Zie bijlage I, uitspraken: 1,6,7,9,10,11,13

⁹² Zie bijlage I, uitspraken: 10

4.11 Houding gedurende het onderzoek

In acht van de vijftien uitspraken is er aandacht besteed aan de houding van de verdachten tijdens het onderzoek en gedurende de zitting.⁹³ Zo wordt er in zes uitspraken door de verdachte aangegeven dat zij open staan voor behandeling en begeleiding.⁹⁴ Deze houding wordt in twee uitspraken opgemerkt door de rechtbank en meegenomen bij haar beslissing.⁹⁵ Voor de rechtbank is het van belang dat de verdachte zijn verantwoordelijkheid neemt en zal verklaren dat hij voldoende gemotiveerd is om een gedragsverandering te ondergaan middels de pedagogische aanpak. In de overige vier uitspraken blijft onduidelijk of de houding van de verdachte de beslissing van de rechtbank beïnvloedt.

In de eerste uitspraak heeft de verdachte zijn spijt betuigd en aangegeven dat dit de grootste fout van zijn leven was.⁹⁶ Daarbij geeft de verdachte aan dat hij de opgelegde voorwaarden zal naleven. In deze uitspraak heeft de verdachte tevens een stoornis en wordt door de reclassering en de OvJ geadviseerd het ASR toe te passen.

In de tweede uitspraak geeft de jongvolwassene tijdens zijn voorarrest aan dat hij iets wil maken van zijn leven en diploma's en certificaten wil halen.⁹⁷ Vervolgens ter terechtzitting heeft hij verklaard om weer naar school te gaan om zijn Havodiploma te halen. Dit weegt, samen met het feit dat zijn ouders deze keuze steunen, voor de rechtbank mee om te beslissen om volgens het ASR te berechten.

In de zeven overige uitspraken is er geen aandacht besteed aan hoe de verdachte zich houdt tijdens de zitting, in zoverre dat de verdachte niet expliciet aangeeft wel of niet mee te willen werken aan de behandelingen, niet aangeeft of hij of zij spijt heeft van zijn gedragingen en niet aangeeft dat hij of zij van plan is zijn of haar leven te beteren.⁹⁸

⁹³ Zie bijlage I, uitspraak: 1,4,5,8,9,11,13,14

⁹⁴ Zie bijlage I, uitspraken: 1,9,11,13,14

⁹⁵ Zie bijlage I, uitspraken: 1,14

⁹⁶ Zie bijlage I, uitspraak: 8

⁹⁷ Zie bijlage I, uitspraak: 14

⁹⁸ Zie bijlage I, uitspraken: 2,3,6,7,10,12,15

4.12 Tussenconclusie

Allereerst is in de jurisprudentie de ernst van het feit onderzocht. Uit de uitspraken blijkt dat de ernst van het feit geen rol speelt in de beslissing of het jeugdstrafrecht wordt toegepast. De ernst van het feit speelt derhalve alleen een rol in de strafmaat.

In de onderzochte uitspraken blijkt dat een probleem in de ontwikkeling van de verdachte een cruciale rol speelt in de beslissing van de rechtbank of het jeugdstrafrecht moet worden toegepast. De pedagogische beïnvloeding hangt samen met meerdere aspecten.

Allereerst wordt een pedagogische behandeling noodzakelijk geacht in het geval van een ontwikkelingsproblematiek of stoornis. Door de behandeling kan immers worden gewerkt aan de problematiek waardoor de jongvolwassene na de behandeling weer normaal kan functioneren in de maatschappij. Dit met het doel dat de maatschappij en de jongvolwassene zelf beschermd zijn tegen de gedragingen die voortvloeien uit de problematieken. Wel hangt dit samen met het strafblad, het recidiverisico en de haalbaarheid van een pedagogische beïnvloeding.

Met het inzetten van een pedagogische aanpak wordt gewerkt aan het recidiverisico doordat behandelingen centraal staan waarbij aan het gedrag, oftewel de stoornis, van de jongvolwassene kan worden gewerkt, waardoor de kans op herhaling zal afnemen. Indien de verdachte in het bezit is van een strafblad wordt er gekeken naar de haalbaarheid van de pedagogische aanpak zodat bij deze verdachten de haalbaarheid van de interventies kan worden beoordeeld. Zo wordt er gekeken naar behandelingen in het verleden. Als deze behandelingen aantonen dat een gedragsverandering kan plaatsvinden doordat de jongvolwassene openstaat voor behandeling of dat een pedagogische beïnvloeding mogelijk lijkt, dan wordt het ASR zeer waarschijnlijk toegepast.

Daarnaast zijn de leefomstandigheden van belang. Slechte leefomstandigheden kunnen voor de rechter van belang zijn om het ASR toe te passen zodat aan de jongvolwassene een veilige leefomgeving met structuur kan worden geboden.

Tot slot het advies van de reclassering, de deskundigen en de strafeis van de OvJ. De adviezen zijn gebaseerd op het wegingskader adolescentenstrafrecht. Hierdoor is bij beide instanties te zien dat zij doorgaans dezelfde redenen hebben om te adviseren om het ASR toe te passen. Ditzelfde geldt voor de OvJ. Als de reclassering, de deskundigen en de OvJ kiezen voor toepassing van het ASR, zal de rechtbank dit advies naar grote waarschijnlijkheid volgen, zolang het advies goed is gemotiveerd.

Hoofdstuk 5 - Resultaten II

5.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk is besproken welke feiten en omstandigheden aanleiding geven om het ASR toe te passen op grond van de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het strafbare feit is begaan. In dit hoofdstuk zal worden gekeken naar welke feiten en omstandigheden van belang zijn voor de rechtbank om niet middels het ASR te berechten.

Voor de beantwoording van deze vraag is er wederom gebruik gemaakt van een jurisprudentieanalyse van vijftien uitspraken, welke in de bijlage is opgenomen.⁹⁹ Om de volledigheid van deze vraag te waarborgen is er gebruik gemaakt van een tiental topics. Middels deze topics zullen de resultaten van het verrichte jurisprudentieonderzoek worden besproken. In de volgende paragrafen zullen de topics één voor één aan bod komen om zo in kaart te brengen wat voor rechters van belang is bij hun beslissing. De topics die aan bod komen in dit hoofdstuk zijn: de ernst van het feit, een eventuele ontwikkelingsproblematiek bij de verdachte, eventuele stoornissen bij een verdachte, advies van de reclassering/deskundigen en eis van de OvJ, het recidiverisico bij de verdachte, de mogelijkheid van een pedagogische aanpak, het voorhanden hebben van een strafblad, de leefomstandigheden van de verdachte en tot slot de houding van de verdachte gedurende het onderzoek.

5.2 De ernst van het feit

Wederom is hier gekeken naar de ernst van de feiten en of dit verband houdt met de toepassing van het ASR. In de vijftien uitspraken die zijn onderzocht is uit vijf uitspraken gebleken dat de rechtbank onder andere rekening houdt met de ernst van het feit.¹⁰⁰ Als voorbeeld wordt de volgende uitspraak genomen.¹⁰¹ In deze zaak zag de rechter in de persoonlijkheid van de dader en de omstandigheden onvoldoende aanleiding om middels het ASR te berechten. Daarbij stelde rechtbank dat gezien de ernst van de feiten in ogenschouw wordt genomen om recht te doen overeenkomstig de bepalingen voor strafrechtelijk meerderjarigen.

In een andere uitspraak is te lezen bij de beoordeling dat: *“Gelet op de ernst van de feiten, de persoonlijkheid van de dader en de omstandigheden waaronder de feiten zijn begaan”* de rechtbank van oordeel is om het volwassenensanctierecht toe te passen.¹⁰² In deze zaak heeft de verdachte zich schuldig gemaakt aan twee overvallen waarbij de verdachte tijdens de overval vuurwapens op de medewerkers heeft gericht. Dit wordt gezien als een ernstig feit. Mede dankzij de ernst van het feit en eerder opgelegde sancties waarbij een pedagogische aanpak niet heeft geholpen, besluit de rechtbank het ASR niet toe te passen.

Wat opvalt in de vijf uitspraken waarbij de ernst van het feit mee wordt genomen in de beslissing, is dat de rechtbank eerst stelt dat de persoonlijkheid van de dader en de omstandigheden van het geval geen aanleiding geven om middels het ASR te berechten. Hieruit wordt duidelijk dat de ernst

⁹⁹ Bijlage II

¹⁰⁰ Zie bijlage II, uitspraken: 20,24,25,29,30

¹⁰¹ Zie bijlage II, uitspraak: 20

¹⁰² Zie bijlage II, uitspraak: 24

van het feit wel kan worden bekeken, maar dat de uiteindelijke beslissing niet is gebaseerd op de ernst van het feit.

In de overige tien uitspraken wordt de ernst van het feit niet meegenomen bij de beslissing of het ASR moet worden toegepast.¹⁰³ Zo stelt de rechtbank bijvoorbeeld in een zaak dat gezien de ernst van het feit alleen een gevangenisstraf van forse duur op zijn plaats is.¹⁰⁴ In een andere zaak concludeert de rechtbank dat gezien de ernst van de feiten niet anders kan worden gereageerd dan met het opleggen van een gevangenisstraf. Dit zegt echter niks over het toepassen van het ASR.¹⁰⁵ De ernst van het feit speelt hier alleen een rol bij de hoogte van de straf en niet bij de beoordeling of het jeugdstrafrecht moet worden toegewezen. In voornoemde uitspraken is er gezien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het feit is begaan geen aanleiding geweest om het ASR toe te passen en wordt de ernst van het feit niet in overweging genomen.

5.3 Ontwikkelingsproblematiek

In de vijftien uitspraken waarbij het jeugdstrafrecht niet is toegepast zijn vijf gevallen waar de jongvolwassen verdachte een ontwikkelingsproblematiek heeft.¹⁰⁶ In deze vijf gevallen zijn andere aspecten uit de zaak van belang waarom het jeugdstrafrecht niet is toegewezen en is de ontwikkelingsproblematiek geen aanleiding geweest om middels het jeugdstrafrecht te berechten.

In een uitspraak is bijvoorbeeld een verstandelijk beperkte verdachte.¹⁰⁷ Mede door zijn beperking adviseerde de reclassering het jeugdstrafrecht toe te passen. De rechtbank en psycholoog zagen dit anders. Gezien zijn beperking is een 24-uursbeschermende woonvorm cruciaal en zal een pedagogische behandeling geen uitkomst bieden. De jongvolwassene zal moeten doorstromen naar begeleid wonen en werken, hetgeen meer passend is bij de volwassenen doelgroep dan bij de jeugd. De verdachte heeft intensieve externe structuur nodig, welke hem kan worden geboden in een SGLVG-kliniek, wat staat voor: 'Sterk Gedragsgestoord Licht Verstandelijk Gehandicapt'. Deze kliniek is echter gericht op volwassenen waardoor het toepassen van het ASR niet mogelijk is. Wat uit deze uitspraak kan worden opgevat is dat een verstandelijke beperking niet direct met zich meebrengt dat het jeugdstrafrecht zal moeten worden toegepast.

Een ander voorbeeld is de volgende uitspraak.¹⁰⁸ De verdachte heeft een strafblad voor dezelfde soort delicten. Na de eerdere veroordelingen waarbij een gedragsbeïnvloedende maatregel is opgelegd, heeft bij de verdachte geen gedragsverandering plaatsgevonden. Tevens houdt hij zich niet aan de opgelegde bijzondere voorwaarden. Hierdoor behoort een pedagogische beïnvloeding volgens de rechtbank niet meer tot de mogelijkheden. Hieruit is op te merken dat een ontwikkelingsproblematiek in verband kan staan met het hebben van een strafblad en de pedagogische beïnvloeding en het ASR niet toe te passen.

¹⁰³ Zie bijlage II, uitspraken: 16,17,18,19,21,22,23,26,27,28

¹⁰⁴ Zie bijlage II, uitspraak: 22

¹⁰⁵ Zie bijlage II, uitspraak: 21

¹⁰⁶ Zie bijlage II, uitspraken: 18, 21,24,28,29

¹⁰⁷ Zie bijlage II, uitspraak: 21

¹⁰⁸ Zie bijlage II, uitspraak: 18

In de overige tien uitspraken zijn er geen bijzonderheden aangetroffen bij de persoonlijkheid van de jongvolwassen verdachten waardoor er geen afwegingen zijn gemaakt om het ASR toe te passen.¹⁰⁹

5.4 Stoornis

In de vijftien onderzochte uitspraken is slechts in drie gevallen sprake van een stoornis bij de jongvolwassene.¹¹⁰ Zo is er in een uitspraak sprake van een antisociale persoonlijkheidsstoornis met narcistische trekken. De stoornis heeft hier niet geleid tot een verminderde keuzevrijheid bij verdachte, waardoor de stoornis geen invloed heeft gehad op het gepleegde feit en het ASR niet wordt toegepast¹¹¹

In één uitspraak is sprake van indicatiepunten die leiden tot een stoornis. Echter, de verdachte geeft hier geen openheid van zaken waardoor niet vastgesteld kan worden of de stoornis daadwerkelijk aanwezig is, en zo ja, of deze stoornis invloed heeft gehad op het gepleegde feit.¹¹² Hierdoor is de toepassing van het ASR niet noodzakelijk geacht.

In de overige elf uitspraken is bij de verdachte geen stoornis geconstateerd die eventueel heeft geleid tot het plegen van het strafbare feit, waardoor er geen overweging is gemaakt om het ASR toe te passen op basis van een stoornis.¹¹³

5.5 Omstandigheden waaronder het feit is begaan

Slechts in twee van de vijftien uitspraken wordt aandacht besteed aan de omstandigheden waaronder het feit is begaan.¹¹⁴ In de eerste uitspraak wordt de omstandigheid dat de verdachte onder invloed was van drugs ten tijde van het plegen van het delict, meegenomen bij de beslissing dat het ASR niet moet worden toegepast.¹¹⁵ Dat de verdachte zich mee heeft laten slepen heeft hem immers niet weerhouden het delict te plegen samen met de medeverdachten. Dit zijn volgens de rechtbank geen factoren om het ASR toe te passen.

In de andere zaak beïnvloedt de stoornis van verdachte zijn gedraging.¹¹⁶ De verdachte heeft echter al meerdere delicten gepleegd en meerdere behandelingen laten mislukken, waardoor de rechter een pedagogische behandeling niet nogmaals noodzakelijk acht.

Doordat er maar twee uitspraken zijn waarbij de omstandigheden waaronder het feit is begaan worden overwogen en er twee verschillende omstandigheden zijn, wordt niet duidelijk welke omstandigheden waaronder het feit is begaan aanleiding geven voor de rechtbank om het ASR niet toe te passen.

¹⁰⁹ Zie bijlage II, uitspraken: 16,17,19,20,22,25,23,26,27,30

¹¹⁰ Zie bijlage II, uitspraken: 24,25,29

¹¹¹ Zie bijlage II, uitspraak: 24

¹¹² Zie bijlage II, uitspraak: 23

¹¹³ Zie bijlage II, uitspraken: 16,17,18,19,20,21,22,26,27,28,30

¹¹⁴ Zie bijlage II, uitspraken: 17,29

¹¹⁵ Zie bijlage II, uitspraak: 17

¹¹⁶ Zie bijlage II, uitspraak: 29

5.6 Advies van de reclassering/deskundigen en strafeis OvJ

In veertien van de vijftien onderzochte uitspraken is ofwel door de reclassering of door andere deskundigen onderzoek gedaan naar de persoonlijkheid van de dader.¹¹⁷

5.6.1 Reclassering

In tien van de veertien uitspraken adviseert de reclassering of een deskundige om het ASR niet toe te passen.¹¹⁸ Doorgaans zijn er voor de reclassering duidelijke redenen om het ASR niet toe te passen. Zo geeft de reclassering in een uitspraak, waarbij het advies negatief is, aan dat de verdachte geen openheid van zaken geeft, waardoor de reclassering van mening is dat de behandelingen dan gedoemd zijn om te mislukken.¹¹⁹

In andere zaken is sprake van een lange geschiedenis aan hulp- en behandelingstrajecten door de reclassering die niet hebben geleid tot een gedragsverandering bij de jongvolwassene.¹²⁰ Hierdoor zal een pedagogische aanpak niet leiden tot het gewenste doel waardoor de reclassering het advies geeft om het volwassenenstrafrecht toe te passen.

5.6.2 Deskundigen

In vijf zaken is naast de reclassering ook door deskundigen, zoals psychologen, psychiaters of de Raad voor de Kinderbescherming, onderzoek verricht naar de persoonlijkheid en omstandigheden van een verdachte.¹²¹ In vier zaken is, net als door de reclassering, ook door deskundigen geadviseerd om het jeugdstrafrecht niet toe te passen.¹²² In één zaak is niet alleen onderzoek verricht door de reclassering, maar ook door ForCa en de Raad voor de Kinderbescherming.¹²³

Als er sprake is van een complexe problematiek wordt de jongvolwassene in een observatieafdeling gedurende zeven weken geobserveerd door het observatieteam van ForCa.¹²⁴ In deze zaak is mede door de complexe problematiek en het feit dat een pedagogische aanpak niet zal werken, besloten om het jeugdstrafrecht niet toe te passen. Ondanks dat de gedragspsycholoog van ForCa adviseerde om het ASR niet toe te passen, gaf de Raad voor de Kinderbescherming het advies om het ASR wel toe te passen. Bij de verdachte was sprake van een persoonlijkheidsstoornis en in tegenstelling tot de reclassering en de deskundigen van ForCa, stelde de Raad voor de Kinderbescherming dat een resocialisatieproces nodig was om de jongvolwassene weer terug te laten keren in de maatschappij.¹²⁵ De rechtbank heeft hier het advies van de reclassering en deskundigen van ForCa gevolgd.

¹¹⁷ Zie bijlage II, uitspraken: 16,18,19,20,21,22,23,24,25

¹¹⁸ Zie bijlage II, uitspraken: 18,19,23,24,25,26,27,28,29,30

¹¹⁹ Zie bijlage II, uitspraak: 23

¹²⁰ Zie bijlage II, uitspraken: 18,25

¹²¹ Zie bijlage II, uitspraken: 21,23,24,26,30

¹²² Zie bijlage II, uitspraken: 23,24,26,30

¹²³ Zie bijlage II, uitspraak: 24

¹²⁴ Forensisch Centrum Teylingereind 2020

¹²⁵ Zie bijlage II, uitspraak: 24

5.6.3 Strafeis OvJ

In de vijftien onderzochte uitspraken luidt de strafeis van de OvJ hetzelfde. Namelijk: niet toepassen van het ASR. Slechts in drie uitspraken wordt, gedurende het onderzoek, overwogen om het jeugdstrafrecht toe te passen, maar uiteindelijk besluit de officier om haar eigen, per zaak afhankende, redenen om het volwassenenstrafrecht te eisen.¹²⁶

In een zaak stelt de OvJ bijvoorbeeld dat gezien de ernst van de feiten, de hoeveelheid feiten en het strafblad dat berechtiging middels het volwassenenstrafrecht moet plaatsvinden.¹²⁷

Daarnaast kan een OvJ de eis baseren op onderzoek dat is verricht door deskundigen. Als voorbeeld de volgende zaak.¹²⁸ De OvJ heeft hier acht geslagen op het uitgebrachte rapport door ForCa waaruit blijkt dat de verdachte volledig toerekeningsvatbaar is en eventuele problemen in de persoonlijke ontwikkeling nimmer hebben geleid tot een verminderde keuzevrijheid. Dit rapport was voor de OvJ aanleiding om berechtiging middels het volwassenenstrafrecht te eisen.

5.7 Recidive

In zes van de vijftien uitspraken is er sprake van een recidiverisico.¹²⁹ In drie gevallen is er sprake van een hoog risico¹³⁰, in twee uitspraken een gemiddeld risico¹³¹ en in de laatste een laag risico¹³². In vijf van de zes uitspraken heeft de rechtbank het recidiverisico meegenomen in haar beslissing om het jeugdstrafrecht niet toe te passen.¹³³

Zo is in een uitspraak de kans op recidive hoog.¹³⁴ De jongvolwassen verdachte geeft geen inzicht in zijn (delict)gedrag waardoor geen inschatting kan worden gemaakt in hoeverre interventies, die zullen worden opgelegd bij de toepassing van het jeugdstrafrecht, zullen bijdragen aan het verminderen van de recidive. Aangezien deze verdachte al meerdere delicten heeft gepleegd en de eerdere begeleidingen niet een gewenst resultaat hebben opgeleverd, wordt geacht dat toekomstige interventies eveneens zullen mislukken en wordt toekomstige hulpverlening afgeraden. De reclassering ziet in deze zaak geen mogelijkheden voor een ambulant hulpverleningstraject wat de kans op recidive zal doen afnemen. In deze zaak is het recidiverisico dan ook doorslaggevend dat het jeugdstrafrecht niet zal moeten worden toegepast.

In de overige negen uitspraken is er geen recidiverisico.¹³⁵ Het ASR, met haar pedagogische aanpak, brengt onder andere met zich mee dat het recidiverisico wordt teruggedrongen en dat bij zaken waar er sprake is van een recidiverisico het ASR juist wel een goede uitkomst is. Dat is hier, net als in paragraaf 3.5, te zien doordat er meer zaken zijn waar het ASR niet is toegepast waarbij geen sprake is van recidiverisico. Dat het ASR niet wordt toegepast bij verdachten met een

¹²⁶ Zie bijlage II, uitspraken 18,24,27

¹²⁷ Zie bijlage II, uitspraak: 18

¹²⁸ Zie bijlage II, uitspraak: 24

¹²⁹ Zie bijlage II, uitspraken: 16,23,24,25,28,29

¹³⁰ Zie bijlage II, uitspraken: 23,24,29

¹³¹ Zie bijlage II, uitspraken: 25,28

¹³² Zie bijlage II, uitspraak: 16

¹³³ Zie bijlage II, uitspraken: 16,23,24,25,29

¹³⁴ Zie bijlage II, uitspraak: 23

¹³⁵ Zie bijlage II, uitspraken: 17,18,19,20,21,22,26,27,30

recidiverisico staat in verband met hun strafblad en eerdere mislukte interventies, zoals te zien in de zes eerdergenoemde uitspraken.¹³⁶

5.8 Strafbblad

In zeven van de vijftien uitspraken waarbij het jeugdstrafrecht is afgewezen is sprake van een justitiële documentatie.¹³⁷ In deze uitspraken is terug te zien dat de jongvolwassen verdachten een criminele leefstijl hebben en dat eerdere behandelingen en interventies niet het gewenste resultaat hebben opgeleverd. In deze uitspraken wordt het hebben van een strafblad ten nadele van de verdachte meegenomen bij de beslissing welk recht van toepassing is op de verdachte. Ook hier is een verbinding te zien tussen het hebben van een strafblad, de eerdere interventies die zijn mislukt en de beperkte mogelijkheden tot een geslaagde pedagogische aanpak.

In de overige vijf uitspraken waar de verdachte niet in het bezit was van een strafblad wordt er verder geen aandacht besteedt aan de justitiële documentatie.¹³⁸

In twee van de vijftien uitspraken komt het strafblad van de verdachte helemaal niet aan de orde.¹³⁹ Ook hier valt op dat de toepassing van het ASR een samenkomst is van meerdere aspecten. Een strafblad alleen leidt niet tot het niet toepassen van het ASR, maar als de verdachte een strafblad heeft in combinatie met eerder opgelegde interventies waarbij deze interventies geen gewenst resultaat teweeg hebben gebracht en een pedagogische aanpak daardoor niet meer mogelijk lijkt, zal de rechtbank doen beslissen dat het ASR niet wordt toegepast.

5.9 Leefomstandigheden

Bij zes van de vijftien uitspraken is te zien dat bij de beslissing van de rechtbank rekening wordt gehouden met de leefomstandigheden van de verdachte.¹⁴⁰ Bij twee uitspraken is te zien dat er sprake is van een criminele leefstijl waarbij de jongvolwassen verdachten zijn opgegroeid in een crimineel milieu. Een pedagogische aanpak lijkt hier niet meer te kunnen slagen.¹⁴¹

Daartegenover staat een uitspraak waarbij te zien is dat een verdachte zijn leven wel goed op orde heeft.¹⁴² De jongvolwassene heeft in deze zaak een succesvol eigen bedrijf waardoor de rechtbank het aannemelijk acht dat de verdachte zelfstandig en verantwoordelijk genoeg is om zijn eigen keuzes te maken en de daarbij horende risico's in te schatten. Deze leefomstandigheden doen de rechter hier beslissen dat het ASR niet zal moeten worden toegepast, omdat een pedagogische beïnvloeding simpelweg niet nodig is.

Hier is te zien dat de leefomstandigheden in verband staan met de pedagogische aanpak. Een pedagogische aanpak kan nodig zijn indien de leefomstandigheden dat aantonen, doordat de verdachte simpelweg een pedagogische beïnvloeding nodig heeft en als deze beïnvloeding ook daadwerkelijk haalbaar is.

¹³⁶ Zie bijlage II, uitspraken: 16,23,24,25,28,29

¹³⁷ Zie bijlage II, uitspraken: 18,23,24,25,26,28,29

¹³⁸ Zie bijlage II, uitspraken: 16,19,22,27,30

¹³⁹ Zie bijlage II, uitspraken: 17,20

¹⁴⁰ Zie bijlage II, uitspraken: 18,19, 22,23,24,28

¹⁴¹ Zie bijlage II, uitspraken: 23,24

¹⁴² Zie bijlage II, uitspraak: 22

In de zes overige uitspraken wordt er geen aandacht besteed aan de leefomstandigheden van de verdachten.¹⁴³

5.10 Pedagogische aanpak

In de vijftien onderzochte uitspraken, is uit zes uitspraken op te merken dat er vele eerdere behandelingen zijn geweest.¹⁴⁴ Eerdere interventies en behandelingen resulteerden eerder niet in een gewenst resultaat, waardoor wordt verwacht dat een pedagogische aanpak niet zal werken.

In een andere uitspraak is sprake van een verstandelijke beperking.¹⁴⁵ Deze beperking kan niet worden verholpen middels de pedagogische aanpak zoals deze is omschreven in het jeugdstrafrecht. De verdachte zal moeten worden overgeplaatst naar een kliniek bestemd voor volwassenen met een verstandelijke beperking.

Verder is er in een uitspraak te zien dat de verdachte geen openheid van zaken wil geven.¹⁴⁶ De verdachte geeft geen toestemming om te onderzoeken of een pedagogische aanpak invloed zal hebben op zijn gedragingen. Hierdoor kan niet worden geobserveerd of een pedagogische benadering invloed zal hebben op het gedrag van de verdachte.

In de overige drie uitspraken komt de pedagogische aanpak niet aan de orde.¹⁴⁷ Dit komt doordat de persoonlijkheid van de dader al geen aanleiding geeft om het ASR wellicht toe te passen. Zo wordt in een zaak gezegd dat de rechtbank van oordeel is dat de persoonlijkheid van de dader geen aanleiding geeft om af te wijken van de sanctieregels van het volwassenenstrafrecht.¹⁴⁸

Tot slot is er in vier zaken geen sprake van een stoornis of ontwikkelingsproblematiek, waardoor een behandeling middels een pedagogische aanpak niet tot de overwegingen behoort.¹⁴⁹ Uit bovenstaande is op te merken dat op het moment dat een pedagogische aanpak niet noodzakelijk is of als deze niet (meer) mogelijk lijkt, het ASR niet wordt toegepast.

5.11 Houding gedurende het onderzoek

In acht van de vijftien uitspraken is er aandacht besteed aan de houding van de verdachte tijdens het onderzoek.¹⁵⁰ Zo heeft bijvoorbeeld de verdachte in een zaak aangegeven dat het plegen van het delict een grote fout was, waarbij zijn spijtbetuiging oprecht overkwam.¹⁵¹ Ook in andere zaken wordt verklaard dat de verdachten mee willen werken aan eventuele behandelingen.¹⁵² De rechter geeft aan dit mee te nemen in de te bepalen straffoogte. Echter, het is niet doorslaggevend om het ASR toe te passen. Hieruit is op te merken dat de rechtbank de houding van een verdachte meeneemt in de te bepalen straffoogte, maar dat dit niet doorslaggevend is in de bepaling of het ASR wordt toegepast. In acht van de vijftien uitspraken heeft de verdachte immers zijn oprechte

¹⁴³ Zie bijlage II, uitspraken: 16,17,21,26,29,30

¹⁴⁴ Zie bijlage II, uitspraken: 18,23,24,25,28,29

¹⁴⁵ Zie bijlage II, uitspraken: 21

¹⁴⁶ Zie bijlage II, uitspraken: 27

¹⁴⁷ Zie bijlage II, uitspraken: 17,19,30

¹⁴⁸ Zie bijlage II, uitspraak: 17

¹⁴⁹ Zie bijlage II, uitspraken: 16,20,22,26

¹⁵⁰ Zie bijlage II, uitspraken: 16,17,18,20,22,23,28,29

¹⁵¹ Zie bijlage II, uitspraak: 22

¹⁵² Zie bijlage II, uitspraken: 17,28

spijt betuigt en/of verklaard dat hij zal meewerken aan de behandelingen terwijl toch is besloten het ASR niet toe te passen.

In een andere uitspraak heeft de jongvolwassene aangegeven dat geen behandeling hem zal helpen en dat hij ook niet bereid is behandelingen te volgen. Tevens maakt hij gebruik van zijn zwijgrecht en geeft hij geen openheid van zaken.¹⁵³ Daarnaast geeft de verdachte in een andere zaak geen blijk van motivatie om zijn problematiek aan te pakken.¹⁵⁴ Deze houding lijkt een rol te spelen bij de beslissing van de rechtbank, maar dit wordt niet expliciet aangegeven.

In de overige zeven uitspraken is er geen aandacht besteed aan de houding van de jongvolwassen verdachten tijdens de zitting.¹⁵⁵

5.12 Tussenconclusie

Allereerst is de ernst van het feit onderzocht in de jurisprudentie. Of het ASR moet worden toegewezen, hangt in enkele gevallen mede af van de ernst van het feit. In vijf onderzochte uitspraken blijkt immers dat gelet op de ernst van het feit, het ASR niet zal worden toegepast. Normaliter, zoals ook blijkt uit de overige tien uitspraken, is de ernst van het feit alleen van belang bij de te bepalen strafhoogte.

Ten tweede is de ontwikkelingsproblematiek in combinatie met het strafblad en het recidiverisico onderzocht. Wanneer een verdachte in het bezit is van een strafblad en eerdere interventies en behandelingen hebben plaatsgevonden en dit heeft niet geresulteerd in een gedragsverandering bij de jongvolwassen verdachte, dan wordt het ASR hoogstwaarschijnlijk niet toegepast. De rechtbank acht het dan onwaarschijnlijk dat deze pedagogische beïnvloeding ditmaal wel slaagt. Hierbij wordt eveneens rekening gehouden met het recidiverisico. In de onderzochte uitspraken waar de kans op recidive hoog is, is ook te zien dat de jongvolwassenen al meerdere strafbare feiten heeft gepleegd. Er kan dan eveneens worden beoordeeld of de behandeltrajecten uit de eerdere veroordelingen hebben geleid tot een gedragsverandering bij de verdachten. Zo niet, dan wordt geacht dat ook toekomstige interventies zullen mislukken en zal het jeugdstrafrecht niet worden toegepast.

Tot slot zijn de leefomstandigheden van de verdachte van belang. Wanneer de verdachte volwassen oogt, succesvol en zelfstandig is, ziet de rechter geen aanleiding om het jeugdstrafrecht toe te passen omdat pedagogische begeleiding niet nodig lijkt te zijn. Ook als de verdachte is ingeburgerd in het criminele milieu, verwacht de rechter met een pedagogische benadering geen gedragsverandering te behalen en zal wederom het ASR niet worden toegepast.

¹⁵³ Zie bijlage II, uitspraak: 23

¹⁵⁴ Zie bijlage II, uitspraak: 29

¹⁵⁵ Zie bijlage II, uitspraken: 19,21,24,25,26,27,30

Hoofdstuk 6 - Conclusie

In de voorgaande hoofdstukken zijn de deelvragen beantwoord die uiteindelijk antwoord zullen geven op de centrale vraag, welke in dit hoofdstuk beantwoord zal worden. De deelvragen zijn beantwoord middels wet-/regelgeving, literatuuronderzoek en tot slot jurisprudentieonderzoek. Aan de hand van de bevindingen en resultaten uit de voorgaande hoofdstukken wordt een antwoord gegeven op de centrale vraag:

'Welk advies kan middels wetsanalyse, jurisprudentie- en literatuuronderzoek aan Hofstad Advocaten worden gegeven om succesvol toepassing van het adolescentenstrafrecht ex art. 77c Sr te kunnen bepleiten?'

Het ASR is in 2014 ingevoerd doordat is gebleken dat er sprake kan zijn van een onvoltooide sociale en psychische ontwikkeling bij jongvolwassenen met een leeftijd tussen de 18 en 23 jaar. Met het ASR wordt beoogd maatwerk te bieden aan iedere jongvolwassene verdachte, hierbij staat de pedagogische aanpak centraal in het proces.

Tijdens de inbewaringstelling kan de OvJ het jeugdstrafrecht al vorderen. De vordering zal tot stand komen op basis van de OM-indicatielijst. Bij deze vordering kan de OvJ advies vragen aan de reclassering, waarbij de reclassering haar advies zal baseren op de wegingslijst adolescentenstrafrecht. Deze wegingslijst bevat, net als de OM-indicatielijst, pro-indicaties en contra-indicaties voor de toepassing van het ASR. Voordat een rechter de voorlopige hechtenis beveelt, moet worden beoordeeld of er schorsing kan plaatsvinden. De hoofdregel in het jeugdstrafrecht is immers: 'Schorsen, tenzij'. Indien de OvJ het ASR heeft gevorderd en de rechter-commissaris hiermee akkoord gaat, mag de verdachte zijn proces afwachten in een JJI. In een JJI staat een pedagogische aanpak centraal en wordt er gewerkt aan een zo adequaat mogelijke behandeling.

Tijdens de inhoudelijke zitting is het de rechter die uiteindelijk beslist of het ASR wordt toegepast en welke straf of maatregel aan de verdachte wordt opgelegd. De rechter beslist dit naar aanleiding van verschillende factoren en kan zich laten adviseren door de reclassering en andere deskundigen. Zoals in art. 77c Sr wordt omschreven zijn de persoonlijkheid van de dader en de omstandigheden waaronder het feit is begaan voorwaarden voor de toepassing van het ASR, waarbij de persoonlijkheid van de dader de grootste rol speelt bij de beslissing. Geen voorwaarde is de ernst van het feit. De ernst van het feit speelt geen rol bij de beslissing of het jeugdstrafrecht wordt toegepast. De ernst van het feit speelt derhalve alleen een rol bij de te bepalen strafmaat.

Indien er sprake is van een ontwikkelingsproblematiek of stoornis zal de rechter in beginsel voornemens zijn het ASR toe te passen doordat een pedagogische behandeling noodzakelijk is voor een goede terugkeer in de maatschappij. Echter, dit staat in verband met de volgende aspecten. Allereerst kan de verdachte reeds in het bezit zijn van een strafblad. Indien de verdachte eerdere behandelingen opgelegd heeft gekregen tijdens een eerdere veroordeling en deze interventies hebben geen resultaat gehad waardoor een gedragsverandering uit is gebleven, dan zal de kans groot zijn dat de rechtbank ervoor kiest om het ASR niet toe te passen doordat een toekomstige behandeling wederom zal mislukken. Een pedagogische behandeling moet kortgezegd noodzakelijk, maar zeker ook haalbaar zijn.

Ten tweede kan worden gekeken naar de kans op recidive. Als er bij de verdachte een kans bestaat op recidive, is dit voor de rechtbank een aanleiding om de pedagogische aanpak toe te passen. Doordat de pedagogische behandeling een gedragsverandering met zich meebrengt zal dit de kans op recidive doen afnemen. Toch kan een risico op recidive er ook voor zorgen dat het ASR juist niet wordt toegepast. Dit is wederom in de gevallen waarbij de verdachte in het bezit is van een strafblad en waarbij de eerdere interventies zijn mislukt. De rechter zal dan beslissen dat een pedagogische behandeling niet efficiënt en haalbaar is. Dit betekent echter niet dat het hebben van een strafblad de toepassing van het ASR uitsluit. De eerder mislukte interventies doen dit wel.

Daarnaast staan ook de leefomstandigheden van de verdachte in verband met de pedagogische aanpak. Een pedagogische aanpak kan noodzakelijk worden geacht, maar dat wordt het alleen als de verdachte deze pedagogische beïnvloeding nodig heeft en de beïnvloeding haalbaar lijkt. Zo wordt een behandeling niet noodzakelijk geacht indien de verdachte zelfstandig functioneert in de samenleving. Of de beïnvloeding haalbaar is kan worden vastgesteld door eventuele eerdere interventies of door de verklaring van de verdachte waarin wordt aangegeven dat hij wel of juist niet zal meewerken aan de behandelingen. Hierin is gelijk een rol voor de verdachte waarbij hij zijn verantwoordelijkheid kan nemen voor zijn daden en zijn motivatie toont voor een gedragsverandering. Voor de rechtbank is het immers van belang dat de verdachte zijn verantwoordelijkheid neemt en zal verklaren dat hij voldoende gemotiveerd is om mee te werken aan de behandelingen. Hieruit blijkt dan ook de houding gedurende het onderzoek. De houding van de verdachte draagt wel bij aan de beslissing, maar is geen doorslaggevende factor bij de bepaling of het ASR moet worden toegepast.

Tot slot blijkt uit het jurisprudentieonderzoek dat de adviezen van de reclassering en deskundigen van groot belang zijn in de overwegingen van de rechtbank, mits de adviezen goed zijn onderbouwd. Indien de adviezen en de strafeis van de OvJ gelijk opgaan, zal blijken dat het ASR door de rechter wordt toegepast.

Gelet op het voorgaande wordt geadviseerd om de noodzaak van een pedagogische aanpak, naar aanleiding van een ontwikkelingsproblematiek of stoornis te benadrukken. Ook kan dit worden benadrukt door het hoge recidiverisico te omschrijven of de leefomstandigheden van de verdachte te belichten. Er moet worden onderbouwd waarom een pedagogische aanpak noodzakelijk is voor de verdachte en waarom deze haalbaar is. Voor de verdachte is het hier van belang dat hij de verantwoordelijkheid van zijn daden aangeeft en motiveert waarom hij gebaat is bij de pedagogische aanpak.

De doelstelling van dit onderzoek is bereikt doordat aan Hofstad Advocaten handvatten zijn geboden waarmee een beroep op het ASR succesvol kan plaatsvinden. Door middel van het verrichte onderzoek, welke tevens is bekrachtigd door het theoretische onderzoek, is aangetoond welke feiten en omstandigheden voor de rechters van belang zijn om het ASR wel of niet toe te passen.

Hoofdstuk 7 - Aanbevelingen

In het vorige hoofdstuk zijn de conclusies beschreven op basis van het verrichte onderzoek. In dit hoofdstuk zullen enkele concrete aanbevelingen worden gedaan aan Hofstad Advocaten. Enkele aanbevelingen gelden voor voorafgaand aan de zitting, andere aanbevelingen gelden voor tijdens de zitting.

Voorafgaand aan de zitting

Aanbeveling 1

Allereerst wordt de toepassing van het ASR voornamelijk gebaseerd op de persoonlijkheid van de dader en niet op de omstandigheid waaronder het feit is begaan. Voor de advocaat is dit van belang om te weten, zodat hij zijn focus kan leggen op de persoonlijkheid van de cliënt tijdens het opstellen van zijn pleitnota en de bepleiting tijdens de zitting. Op deze wijze gaat er geen onnodige tijd verloren aan het onderzoeken van de omstandigheden waaronder het feit is begaan.

Aanbeveling 2

Voor advocaten is het belangrijk dat zij op de hoogte zijn van de persoonlijke omstandigheden van de cliënt waardoor het jeugdstrafrecht kan worden toegepast. Gelet hierop is het advies om reeds bij een intakegesprek te achterhalen wat deze persoonlijke omstandigheden zijn om te ontdekken of er sprake is van een ontwikkelingsproblematiek of een stoornis. Indien nodig kan hier contact worden opgenomen met een ouder/verzorger om meer over de jongvolwassene te weten te komen.

Aanbeveling 3

Ingeval er tijdens of na het eerste contact met de jongvolwassene voldoende indicaties bekend zijn waardoor het jeugdstrafrecht zal moeten worden toegepast, ligt hier een kans voor de advocaat om deze indicaties aan de OvJ in de desbetreffende zaak onder de aandacht te brengen. De advocaat dient contact op te nemen met de OvJ en aan te sturen op de toepassing van het ASR. Indien de OvJ het ASR weigert toe te passen kan de advocaat naar de rechtbank stappen met het verzoek zijn cliënt te laten onderzoeken door de reclassering of andere deskundigen.

Aanbeveling 4

Daarnaast is het van belang om kennis te vergaren over de leefomstandigheden van de jongvolwassene. De omstandigheden die pleiten voor het ASR, zullen moeten worden belicht door de advocaat. Een reden om het jeugdstrafrecht niet toe te passen is als blijkt dat de verdachte zelfstandig is en normaal kan functioneren in de maatschappij. Indien hier sprake van is zal de advocaat, door middel van andere pro-indicaties, moeten weerleggen waarom de jongvolwassene alsnog gebaat is bij een pedagogische aanpak.

Tijdens de zitting

Aanbeveling 5

Een pedagogische aanpak dient noodzakelijk te zijn bij de verdachte alvorens het ASR wordt toegepast. Dit kan het geval zijn bij een ontwikkelingsproblematiek of stoornis. Indien deze indicaties er zijn, is het aan de advocaat om te bepleiten waarom de pedagogische aanpak

noodzakelijk is voor de verdere ontwikkeling van de jongvolwassene en een goede terugkeer in de maatschappij. De volgende pro-indicaties kunnen in acht worden genomen: een achterlopende sociaal-emotionele ontwikkeling, functioneren op een laag sociaal niveau of een verstandelijk beperkt niveau, een onrijpe identiteit, of een achterstand in de ontwikkeling.

Aanbeveling 6

Een recidivist is gebaat bij een pedagogische aanpak. Indien er sprake is van een recidiverisico, is het aan de advocaat om dit te benadrukken. Er moet dan door de advocaat worden onderbouwd waarom de kans op herhaling zal afnemen door de pedagogische behandeling en hoe de behandeling zorgt voor een gedragsverandering bij cliënt.

Aanbeveling 7

Tevens moet een pedagogische aanpak haalbaar zijn. Indien de verdachte in het bezit is van een strafblad en eerdere interventies heeft gehad, moet worden bekeken of deze eerdere interventies zijn geslaagd. Indien dit niet het geval is, zal de advocaat moeten bepleiten waarom een pedagogische aanpak ditmaal wel slaagt. De advocaat moet zich terdege voorbereiden op een rechter die uitleg wil waarom een pedagogische behandeling nogmaals moet worden toegepast. Hier is eveneens een rol voor de verdachte weggelegd. De advocaat dient de cliënt uit te leggen dat hij zal moeten verklaren dat hij bereid is om behandelingen te ondergaan en openstaat voor een pedagogische beïnvloeding. Indien de verdachte niet in het bezit is van een strafblad zal eveneens moeten worden aangetoond waarom de pedagogische aanpak noodzakelijk is voor de cliënt.

Aanbeveling 8

Tot slot is een meewerkende proceshouding van de cliënt van belang. Het wordt geadviseerd om als advocaat aan de cliënt duidelijk uit te leggen dat het nemen van verantwoordelijkheid, het afleggen van een spijtbetuiging, het tonen van motivatie voor behandeling en het open staan voor pedagogische beïnvloeding, van belang zijn om het jeugdstrafrecht toe te kunnen passen.

Bronnenlijst

❖ Literatuurlijst

Boeken

Bruning, Liefwaard & Vlaardingerbroek 2016

M. Bruning & T. Liefwaard & P. Vlaardingerbroek, *Jeugdrecht en jeugdhulp*, Amsterdam: Reed Business 2016.

Doreleijers & Fokkens 2010

T.A.H. Doreleijers & J.W. Fokkens, *Minderjarigen en jongvolwassenen: pleidooi voor een evidence based strafrecht*, Den Haag: Boom 2010.

Kronenberg & De Wilde 2015

M.J. Kronenberg & B. de Wilde, *Grondtrekken van het Nederlandse strafrecht*, Deventer: Kluwer 2015.

Uit Beijerse 2019

J. Uit Beijerse, *Jeugdstrafrecht. Beginselen, wetgeving en praktijk*, Antwerpen: Maklu Uitgevers 2019.

Weijers 2014

I. Weijers, *Jeugdstrafrecht in internationaal perspectief*, Den Haag: Boom 2014.

Artikel uit tijdschriften

Staatsblad

Staatsblad 2014, nr.33

Rapporten, scripties en niet uitgegeven teksten

Barendregt, Beerthuisen & Van der Laan 2018

C.S. Barendregt, M.G.C.J. Beerthuisen & A.M. van der Laan, *De toepassing van het jeugdstrafrecht bij jongvolwassenen in de praktijk. Een procesevaluatie van het adolescentenstrafrecht*. Den Haag: WODC 2018.

Buyse & Scherders 2015

W. Buyse & S. Scherders, *Bruikbaarheid van het wegingskader ASR*. Amsterdam: DSP-groep. 2015

DJI 2019

Dienst Justitiële Inrichtingen, *Informatieblad. Ten uitvoerlegging van een straf of maatregel in een Justitiële Jeugdinrichting*. Den Haag: Dienst Justitiële Inrichtingen 2019

Poppens & De Jonge 2014

M. Poppens & A.J. de Jonge, *Kader adolescentenstrafrecht 2014. Ketenafspraken ten behoeve van de uitvoering van de wetswijziging*, Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie 2014

Prop e.a. 2018

L.J.C. Prop, A.M. van der Laan, C.S. Barendregt, M.G.C.J. Beerthuisen & Ch. van Nieuwenhuizen, *Adolescentenstrafrecht. Kenmerken van de doelgroep, de strafzaken en de tenuitvoerlegging*, Den Haag: WODC 2018.

❖ Internetbronnen

- Forensisch Centrum Teylingereind, *Observatieafdeling (ForCa)*, www.teylingereind.nl (zoek op: Observatieafdeling ForCa), bezocht op 20 april 2020
- NOS, *Hoe gruwelijk moord door een tiener ook is, we geloven in een tweede kans*, www.nos.nl (zoek op: Moord door tieners), laatst bijgewerkt op 9 juni 2017
- Rechtspraak, *Adolescentenstrafrecht 16-tot-23-jarigen op maat berecht*, www.rechtspraak.nl (zoek op: adolescentenstrafrecht, pagina's, adolescentenstrafrecht), bezocht op 14 februari

❖ Regelgeving en parlementaire stukken

Verdragen, wetten en besluiten

Wetboek van Strafrecht

Wetboek van Strafvordering

Parlementaire stukken

Kamerstukken I 2013/14, 33 498, nr. 3 (MvT)

Kamerstukken II 2010/11, 28 741, nr. 17

❖ Jurisprudentie

Nationale rechtspraak

Instantie	ECLI-nummer	Datum uitspraak
Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:6338	05-09-2018
Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:6518	14-09-2018
Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:3333	08-05-2019
Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:5628	01-08-2019
Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:6775	13-09-2019
Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:8180	29-10-2019
Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:8172	31-10-2019
Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:8173	31-10-2019
Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:8556	14-11-2019
Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:8995	28-11-2019
Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2020:732	21-01-2020
Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2020:319	22-01-2020
Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2020:623	04-02-2020
Rechtbank Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2020:1221	19-02-2020
Rechtbank Amsterdam	EECLI:NL:RBAMS:2020:1807	17-03-2020
Rechtbank Den-Haag	ECLI:NL:RBDHA:2020:670	29-01-2020
Rechtbank Gelderland	ECLI:NL:RBGEL:2017:2043	11-04-2017
Rechtbank Gelderland	ECLI:NL:RBGEL:2020:1901	17-03-2020
Rechtbank Midden-Nederland	ECLI:NL:RBMNE:2018:6422	21-12-2018
Rechtbank Midden-Nederland	ECLI:NL:RBMNE:2019:1507	12-04-2019
Rechtbank Midden-Nederland	ECLI:NL:RBMNE:2020:1066	23-03-2020
Rechtbank Noord-Nederland	ECLI:NL:RBNNE:2019:2625	18-06-2019
Rechtbank Noord-Holland	ECLI:NL:RBNHO:2019:8313	08-10-2019
Rechtbank Noord-Holland	ECLI:NL:RBNHO:2020:1146	28-01-2020
Rechtbank Oost-Brabant	ECLI:NL:RBOBR:2020:1096	24-02-2020
Rechtbank Rotterdam	ECLI:NL:RBROT:2019:893	06-02-2019

Rechtbank Rotterdam	ECLI:NL:RBROT:2019:4924	20-06-2019
Rechtbank Rotterdam	ECLI:NL:RBROT:2019:10629	13-11-2019
Rechtbank Rotterdam	ECLI:NL:RBROT:2020:1850	25-02-2020
Rechtbank Zeeland-West-Brabant	ECLI:NL:RBZWB:2019:5913	24-12-2019

Bijlage I - Jurisprudentieanalyse

Uitspraak 1: ECLI:NL:RBAMS:2019:8172

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Diefstal met geweld en afpersing in drie winkels. Er wordt niet aangegeven of de ernst van het feit mee wordt genomen in de beslissing of het ASR moet worden toegepast. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Diefstal met geweldpleging (art. 312 Sr. Gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren) - Afpersing: (art. 317 Sr. Gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Verdachte heeft een cognitieve beperking in de vorm van een lichte verstandelijke beperking en kan de risico's van zijn handelen niet goed inschatten.
3. Stoornis	Er is sprake van een stoornis in het gebruik van cannabis, alsmede in het gebruik van alcohol.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. Weinig indicaties voor toepassing van het ASR. - Gedragsdeskundigen: (psycholoog en psychiater): toepassen ASR. Er is begeleiding nodig voor verdachte in de vorm die het jeugdstrafrecht kan bieden. - Reclassering: toepassen ASR. Er is sprake van een ruim beneden gemiddelde-intelligentieniveau.

6. Recidiverisico	Hoog recidiverisico.
7. Pedagogische aanpak	Om recidive te voorkomen is behandeling en begeleiding nodig op bijna alle vlakken; coping-vaardigheden, sociale vaardigheden en begeleid wonen. Pedagogische aanpak is mede gelet op zijn verstandelijke beperking noodzakelijk om zo snel mogelijk te laten plaatsvinden.
8. Strafblad	Eerder veroordeeld voor soortgelijke feiten. Verdachte liep nog in een proeftijd voor een soortgelijk feit.
9. Leefomstandigheden	Er is geen sprake van een vaste woonplaats.
10. Houding gedurende het onderzoek	Verdachte geeft aan open te staan voor begeleiding en behandeling. Dit wordt in het oordeel van de rechtbank als positief meegenomen.

Uitspraak 2 - ECLI:NL:RBAMS:2018:6518

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Plegen van een auto-inbraak in vereniging en diefstal met bedreiging met een taser. Er wordt niet aangegeven of de ernst van het feit mee wordt genomen in de beslissing of het ASR moet worden toegepast. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Diefstal onder strafverzwarende omstandigheden (art. 311 Sr. Gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren) - Diefstal met geweldpleging (art. 312 Sr. Gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Er is sprake van een gebrekkige ontwikkeling van de geestvermogens in de zin van een licht verstandelijke beperking. Verder heeft hij geen adequate handelingsvaardigheden en neemt hij impulsieve beslissingen waardoor hij de

	risico's van zijn handelen niet goed kan inschatten. Hiervan was sprake tijdens het gepleegde strafbare feit.
3. Stoornis	n.v.t.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: toepassen ASR. Er wordt geen verdere uitleg gegeven. - Reclassering: toepassen ASR. Verdachte heeft een gestructureerde woonomgeving nodig waarin hij kan stabiliseren en meer basisvaardigheden kan ontwikkelen.
6. Recidiverisico	n.v.t.
7. Pedagogische aanpak	Een pedagogische aanpak wordt noodzakelijk geacht door de beperkte handelingsvaardigheden en het beperkte cognitieve niveau.
8. Strafblad	Meerdere malen veroordeeld voor diefstal.
9. Leefomstandigheden	Verdachte komt uit Marokko en kent veel onzekerheid. Zijn verblijfsvergunning moet misschien worden ingetrokken. Hij heeft geen gestructureerde leefomgeving.
10. Houding gedurende het onderzoek	n.v.t.

Uitspraak 3 - ECLI:NL:RBAMS:2020:319

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Poging doodslag. Een man met een groot mes in de buik gestoken. Steekpartij is net niet fataal geworden. Er is sprake van een zeer ernstig delict. De rechtbank is dan ook van oordeel dat een gevangenisstraf op zijn plaats is. Er wordt niet aangegeven of de ernst van het feit mee wordt

	genomen in de beslissing of het ASR moet worden toegepast. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Poging doodslag: Art. 287 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.
2. Ontwikkelingsproblematiek	Weinig handelingsvaardigheden en vertoont kinderlijker gedrag dan dat hij daadwerkelijk is. Hij kan de risico's van zijn handelen amper inschatten.
3. Stoornis	n.v.t.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. Verdachte zou volwassen keuzes maken. Verder zijn er geen aanwijzingen dat de verdachte pedagogisch beïnvloedbaar is. - Reclassering: Toepassen ASR. Er is begeleiding nodig zodat terugkeer in de maatschappij plaats kan vinden.
6. Recidiverisico	n.v.t.
7. Pedagogische aanpak	Begeleiding nodig om een zelfstandig leven te kunnen leiden.
8. Strafblad	Geen strafblad. Dit wordt in het voordeel van de verdachte meegenomen bij de beslissing.
9. Leefomstandigheden	Thuiswonend en afhankelijk van zijn moeder.
10. Houding gedurende het onderzoek	n.v.t.

Uitspraak 4 - ECLI:NL:RBGEL:2020:1901

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Poging doodslag moeder. Er wordt niet aangegeven of de ernst van het feit mee wordt

	genomen in de beslissing of het ASR moet worden toegepast. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Poging doodslag: Art. 287 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.
2. Ontwikkelingsproblematiek	n.v.t.
3. Stoornis	Er is sprake van verschillende geestelijke stoornissen. Er is een stoornis in het autismespectrum, ADHD, schizofrenie en een psychotische stoornis.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	Het strafbare feit is gepleegd terwijl er sprake was van een psychose bij verdachte. Hij hoorde stemmen in zijn hoofd.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: toepassen ASR. De overwegingen en conclusies van de deskundigen waren van belang om tot dit besluit te komen. - Gedragsdeskundigen (psycholoog en psychiater): toepassen ASR. Verdachte is jong, naïef en heeft geen probleemoplossend vermogen. Hij heeft beperkingen in zijn sociaal-adaptieve vermogens door zijn stoornis. - Reclassering: Toepassen ASR.
6. Recidiverisico	n.v.t.
7. Pedagogische aanpak	Een opvoedkundige omgeving is noodzakelijk waarin bij pedagogisch wordt begeleid.
8. Strafblad	Geen strafblad.
9. Leefomstandigheden	n.v.t.

10. Houding gedurende het onderzoek	Verdachte is geschrokken van wat er is gebeurd en geeft aan veel spijt te hebben. Hij geeft vanaf het begin af aan al openheid van zaken. Hij heeft gedetailleerd uitgelegd wat er is gebeurd en wat er in hem omging waardoor hij deze daad heeft gepleegd.
-------------------------------------	--

Uitspraak 5 – ECLI:NL:RBROT:2019:4924

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Poging doodslag door verwurging en verkrachting, zware mishandeling en twee straatroven en verduistering. De rechtbank geeft aan dat gelet op de ernst van de feiten en in combinatie met de recidive wordt besloten dat een maximale jeugdgevangenisstraf moet worden opgelegd. De ernst van het feit zorgt er niet voor dat het ASR niet wordt toegepast. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Poging doodslag in combinatie met een ander strafbaar feit (art. 288 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste twintig jaren) - Diefstal met geweld (art. 312 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren) - Verduistering (art. 321 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Hij heeft een gebrekkige ontwikkeling van geestesvermogens. Loopt achter in sociaal-emotionele ontwikkeling, heeft ernstige leerachterstand, loopt achter met praktische vaardigheden en kan zijn eigen handelen niet goed organiseren.
3. Stoornis	Er is sprake van een persoonlijkheidsstoornis met borderline en antisociale trekken.

	Daarnaast is sprake van een ziekelijke stoornis, namelijk ADHD.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	De stoornissen bij verdachte hebben geleid tot het plegen van het strafbare feit waardoor zijn handelen niet bewust heeft plaatsgevonden.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. Er is sprake van een zeer complexe persoonlijkheidstherapie waardoor een behandeling jaren zal gaan duren, langer dan de behandeling die het ASR biedt. - Reclassering: toepassen ASR - Psycholoog/psychiater: toepassen ASR. De stoornissen moeten worden behandeld in een veilige en gestructureerde omgeving.
6. Recidiverisico	Ja, sprake van hoog recidivegevaar.
7. Pedagogische aanpak	Een orthopedagogische setting en een langdurige, intensieve klinische behandeling is noodzakelijk om weer te kunnen functioneren in de samenleving. Hij zal hier leren omgaan met emoties, stress en agressie.
8. Strafblad	Strafblad in vermogens- en geweldsdelicten.
9. Leefomstandigheden	Hij is vroeger mishandeld, verwaarloosd en misbruikt. Hierdoor is hij op zijn tiende tot achttiende levensjaar uit huis geplaatst. Daarna is hij weer bij zijn dove moeder gaan wonen die hem geen structuur en begrenzingen kon leren.
10. Houding gedurende het onderzoek	N.v.t.

Uitspraak 6 – ECLI:NL:RBAMS:2018:6338

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Twee gewapende overvallen en opzetheling.

	In de strafoplegging wordt rekening gehouden met de ernst van het feit. Er wordt niet aangegeven of de ernst van het feit mee wordt genomen in de beslissing of het ASR moet worden toegepast. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Diefstal met geweldpleging (art. 312 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren) - Opzetheling (art. 416 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	n.v.t.
3. Stoornis	Stoornis in het autismespectrum en van een cannabisstoornis welke leiden tot kortdurende psychotische periodes.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: toepassen ASR. Door zijn stoornis overziet verdachte niet het oorzaak-gevolg verband. - Reclassering: toepassen ASR. Een behandeling zal een gunstig effect hebben op de stoornissen.
6. Recidiverisico	Ja. Er is sprake van gemiddeld recidivegevaar.
7. Pedagogische aanpak	Pedagogische aanpak is noodzakelijk om structuur te brengen in het leven. Verplichte behandeling zal tevens een gunstig effect hebben op het recidive gevaar.
8. Strafblad	Geen strafblad.
9. Leefomstandigheden	n.v.t.
10. Houding gedurende het onderzoek	n.v.t.

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Diefstal met geweld. De ernst van het feit moet volgens de rechtbank tot uitdrukking komen in de straf waardoor een forse jeugddetentie op zijn plaats is. Er wordt niet aangegeven of de ernst van het feit mee wordt genomen in de beslissing of het ASR moet worden toegepast. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Diefstal met geweldpleging (art. 312 Sr. Gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	n.v.t.
3. Stoornis	Er is sprake van een ziekelijke stoornis, namelijk ADHD. Verder een stoornis in het gebruik van cannabis en een persisterende complexe rouwstoornis.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. Er zijn meer contra-indicaties dan pro-indicaties. - Reclassering: toepassen ASR. Verdachte is jonger dan zijn kalenderleeftijd en pedagogisch beïnvloedbaar. - Gedragsdeskundigen (psycholoog en psychiater): toepassen ASR. De stoornissen van verdachte moeten worden behandeld.
6. Recidiverisico	Matige kans op recidive.

7. Pedagogische aanpak	Er is begeleiding en een behandeling nodig om de stoornissen van verdachte aan te pakken, ook om zo de kans op recidive weg te nemen.
8. Strafblad	Eerder veroordeeld voor een geweldsdelict.
9. Leefomstandigheden	n.v.t.
10. Houding gedurende het onderzoek	n.v.t.

Uitspraak 8 – ECLI:NL:RBAMS:2020:1221

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Afpersing. Met geweld gedwongen een Rolex af te geven. Er wordt niet aangegeven of de ernst van het feit mee wordt genomen in de beslissing of het ASR moet worden toegepast. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Afpersing (art. 317 Sr Gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Geen sprake van een ontwikkelingsproblematiek.
3. Stoornis	Verdachte heeft last van sombere gedachten en heeft ADHD.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: toepassen ASR. De OvJ volgt het advies van de reclassering. - Reclassering: toepassen ASR. Er moet een gestructureerde en stabiele woonomgeving worden geboden in een instelling.
6. Recidiverisico	n.v.t.

7. Pedagogische aanpak	Door het opleggen van toezicht kan meer inzicht worden gekregen op het psychosociaal functioneren.
8. Strafblad	Geen strafblad.
9. Leefomstandigheden	Geen goede band met moeder en stiefvader en is niet meer welkom thuis. Verdachte heeft geen inkomen.
10. Houding gedurende het onderzoek	Verdachte geeft aan spijt te hebben. Wat hij heeft gedaan is de grootste fout van zijn leven. Hij geeft aan de voorwaarden die zullen worden opgelegd, na te leven.

Uitspraak 9 – ECLI:NL:RBAMS:2019:8556

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Medeplichtig aan poging moord. De ernst van het feit speelt geen rol bij de beslissing of het ASR moet worden toegepast <u>Artikel en strafmaxima</u> - Medeplichtigheid bij poging moord (art. 48 Sr Jo 287 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Verdachte is ontvankelijk voor sociale, emotionele en praktische ondersteuning of beïnvloeding door volwassenen. Verdachte is vroeger verwaarloosd waardoor hij is opgegroeid zonder structurele en pedagogische aansturing.
3. Stoornis	n.v.t.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. Verdere uitleg/overweging wordt niet gegeven. - Reclassering: 5 april 2019: toepassen ASR. Het Huis van Bewaring beïnvloedt de verdachte

	negatief. 23 oktober 2019: niet toepassen ASR. De verdachte is verhard door het huis van bewaring waardoor zij verwacht dat pedagogische beïnvloeding niet meer mogelijk zal zijn. - Gedragsdeskundige (psycholoog): niet toepassen ASR. Er is geen sprake van duidelijke tekortkomingen op intellectueel en sociaal-emotioneel ontwikkelingsniveau.
6. Recidiverisico	n.v.t.
7. Pedagogische aanpak	De rechtbank is van mening dat verdachte op een kruispunt staat of hij al dan wel of niet doorgaat in het criminele milieu. De rechtbank acht het daarom noodzakelijk dat juist nu intensieve begeleiding nodig is. Pedagogische beïnvloeding behoort zeker tot de mogelijkheden en verdachte zal hierbij gebaat zijn.
8. Strafblad	Geen strafblad.
9. Leefomstandigheden	Afgelopen periode veel in contact geweest met het criminele milieu.
10. Houding gedurende het onderzoek	Verdachte durfde niet te praten. Wel gaf hij aan open te staan voor begeleiding. Niet wordt aangegeven of dit mee wordt gewogen bij de beslissing.

Uitspraak 10 - ECLI:NL:RBAMS:2020:623

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Diefstal. Een bestelbus van een pakketbezorger gestolen. Er wordt niet aangegeven of de ernst van het feit mee wordt genomen in de beslissing of het ASR moet worden toegepast. <u>Artikel en strafmaxima</u>

	- Diefstal onder verzwarende omstandigheden (art. 311 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Geen sprake van een ontwikkelingsproblematiek.
3. Stoornis	n.v.t.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: toepassen ASR. Een verdere uitleg/overweging wordt niet gegeven. - Reclassering: toepassen ASR. Op het gebied van pedagogische beïnvloeding zijn er indicaties voor de toepassing van het ASR.
6. Recidiverisico	Geen direct gevaar, behandeling wordt wel gewenst voor eventuele recidive.
7. Pedagogische aanpak	Noodzakelijk voor een zo gunstig mogelijk verdere ontwikkeling. Behandeling is nodig als stok achter de deur voor eventuele recidive.
8. Strafblad	Geen strafblad.
9. Leefomstandigheden	Thuiswonend en afhankelijk van zijn moeder. Continueren van zijn school is noodzakelijk.
10. Houding gedurende het onderzoek	n.v.t.

Uitspraak 11 - ECLI:NL:RBOBR:2020:1096

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Poging doodslag. Verdachte is tijdens een evenement op meerdere mensen ingereken. Er wordt niet aangegeven of de ernst van het feit mee wordt genomen in de beslissing of het ASR moet worden toegepast. <u>Artikel en strafmaxima</u>

	- Poging doodslag (art. 45 Sr Jo 287 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Er is sprake van een gebrekkige ontwikkeling van de geestvermogens, in die zin dat er sprake is van een verstandelijke beperking. Verdachte heeft verder een IQ van 58 en kan zijn eigen handelen met de bijbehorende risico's niet goed inschatten.
3. Stoornis	Door prikkels kan sprake zijn van een psychische overbelasting en/of ontregeling.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: toepassen ASR naar aanleiding van het psychologisch rapport. - Reclassering: toepassen ASR
6. Recidiverisico	Op korte termijn wordt recidive niet verwacht. Wel is behandeling nodig zodat op lange termijn ook geen recidive zal plaatsvinden.
7. Pedagogische aanpak	Pedagogische aanpak is nodig. Verdachte heeft door zijn lage IQ en verstandelijke beperking behoefte aan duidelijkheid en structuur waardoor er in de toekomst geen recidive zal plaatsvinden.
8. Strafblad	Geen strafblad.
9. Leefomstandigheden	n.v.t.
10. Houding gedurende het onderzoek	Verdachte wil graag meewerken aan behandeling en zal zich openstellen. Er wordt niet aangegeven of de rechtbank dit meeneemt bij haar beslissing.

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Poging zware mishandeling. Verdachte heeft meerdere malen op het slachtoffer ingestoken. Er wordt niet aangegeven of de ernst van het feit mee wordt genomen in de beslissing of het ASR moet worden toegepast. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Poging zware mishandeling (art. 45 Sr Jo art. 302 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	n.v.t.
3. Stoornis	Er is sprake van een stoornis in het autismespectrum en een aanpassingsstoornis met depressieve stemming. Deze leidde tot een langdurige emotionele instabiliteit, somberheid, angst, verwardheid en agressie.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: toepassen ASR naar aanleiding van het rapport van de deskundigen. - Reclassering: toepassen ASR - Deskundigen: toepassen ASR. Zijn denken en voelen werd in te grote mate beïnvloedt door zijn stoornis
6. Recidiverisico	Matig recidiverisico.
7. Pedagogische aanpak	Een pedagogische behandeling is van belang voor zijn sociale ontwikkeling.
8. Strafblad	Geen strafblad.
9. Leefomstandigheden	n.v.t.
10. Houding gedurende het onderzoek	n.v.t.

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Plegen van ontuchtige handelingen. Het is een zeer ernstig feit, toch is dit niet leidend in de beslissing dat het ASR niet wordt toegepast. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Ontucht met wilsonbekwame (art. 247 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Er is sprake van een gebrekkige ontwikkeling in de zin van zwakbegaafdheid. Verdachte is niet in staat de consequenties van zijn daden te overzien.
3. Stoornis	Er is sprake van een ziekelijke stoornis in het autisme spectrum en een lichte stoornis in cannabis gebruik. Door zijn autisme is er sprake van een gebrek aan inlevingsvermogen en empathie.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: toepassen ASR naar aanleiding van de rapporten die zijn opgesteld. - Reclassering: toepassing ASR. In verantwoordelijkheidsgevoel en probleemoplossend vermogen loopt verdachte achter en is niet in staat zijn gedrag te organiseren.
6. Recidiverisico	Hoog recidiverisico.
7. Pedagogische aanpak	Behandeling is nodig om verdachte inzicht te laten geven in zijn autisme en seksuele ontwikkeling en te zorgen dat er geen recidive zal plaatsvinden.
8. Strafblad	n.v.t.
9. Leefomstandigheden	Woont thuis bij zijn ouders en hij wordt gesteund door hen.

10. Houding gedurende het onderzoek	Verdachte staat open voor hulpverlening maar, niet duidelijk is of dit wordt meegenomen door de rechtbank bij haar beslissing.
-------------------------------------	--

Uitspraak 14 - ECLI:NL:RBAMS:2019:5628

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Medeplegen gewapende woningoverval. Er wordt niet aangegeven of de ernst van het feit mee wordt genomen in de beslissing of het ASR moet worden toegepast. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Medeplegen aan diefstal met geweld (art. 47 Sr Jo art. 312 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Er is sprake van een gebrekkige ontwikkeling.
3. Stoornis	n.v.t.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. De verdachte heeft pas in een laat stadium een verklaring afgelegd. Hij heeft enkel datgeen bekend waar hij na het onderzoek ook niet meer onderuit kon. Hij heeft volwassen keuzes gemaakt. - Reclassering: niet toepassen ASR. Verdachte lijkt voldoende handelingsvaardigheden te hebben. - Psycholoog: niet toepassen ASR. Er is geen ziekelijke stoornis, gebrekkige ontwikkeling of een laag niveau. - Kinderpsycholoog: niet toepassen ASR. Geen sprake van een gebrekkige ontwikkeling. Verdachte heeft niet

	inhoudelijk meegewerkt aan het onderzoek waardoor de psycholoog weinig inzicht heeft gekregen. - Rechtbank → De rechtbank stelt dat de deskundigen niet specifiek genoeg zijn geweest in hun motivatie waarom pedagogische beïnvloeding niet mogelijk is. De rapporten van de deskundigen zijn tevens opgesteld toen de verdachte nog geen verklaring had afgelegd.
6. Recidiverisico	n.v.t.
7. Pedagogische aanpak	Een pedagogische aanpak is aan de orde nu verdachte op dit moment op het kruispunt in zijn leven staat waar hij zal kiezen of hij verder de criminaliteit ingaat of niet.
8. Strafblad	Niet eerder veroordeeld voor soortgelijke feiten. Dit wordt in het voordeel van de verdachte meegenomen bij de beslissing van de rechtbank.
9. Leefomstandigheden	Verdachte woont bij zijn moeder en zij is afhankelijk van hem. Verdachte wil graag terug naar school om zijn Havodiploma te behalen. Verdachte heeft steun van zijn ouders en dit wordt door de rechtbank meegewogen.
10. Houding gedurende het onderzoek	Tijdens de zitting is niet gebleken van een criminele verharding. Hij heeft juist laten merken graag mee te willen werken aan behandelingen en het halen van certificaten en dat hij graag weer naar school wil. Dit wordt door de rechtbank positief meegenomen bij haar beslissing.

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Poging doodslag. Er moet volgens de rechtbank een vrijheidsbenemende straf komen. Dit betekent echter niet dat het ASR niet kan worden toegepast. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Poging doodslag (art. 45 Sr Jo art. 287 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	n.v.t.
3. Stoornis	Er is sprake van ADHD, een hechtingsstoornis en borderline.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: toepassen ASR. Er zijn aanwijzingen voor het jeugdstrafrecht. - Reclassering: toepassen ASR. - Deskundigen: toepassen ASR. De verdachte scoort hoog bij de handelingsvaardigheden, welke beperkt zijn.
6. Recidiverisico	n.v.t.
7. Pedagogische aanpak	Pedagogische behandeling is noodzakelijk met als doel stabilisering voor de verdachte.
8. Strafblad	Er is sprake van een strafblad, maar niet voor soortgelijke feiten. De rechtbank neemt het feit dat verdachte een strafblad heeft, wel mee in haar beslissing.
9. Leefomstandigheden	n.v.t.
10. Houding gedurende het onderzoek	n.v.t.

Bijlage II - Jurisprudentieanalyse

Uitspraak 16 – ECLI:RBROT:2019:10629

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Openlijke geweldpleging in vereniging. Sprake van een heftige vechtpartij na een avond stappen. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Openlijke geweldpleging (art. 141 Sr. Een gevangenisstraf voor ten hoogste vier jaren en zes maanden)
2. Ontwikkelingsproblematiek	n.v.t.
3. Stoornis	n.v.t.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. - Reclassering: toepassen ASR. De verdachte maakt een jonge indruk en is beïnvloedbaar. Om recidive te voorkomen wordt het ASR aangeraden.
6. Recidiverisico	Eventuele herhaling mogelijk. Niet in die mate dat een pedagogische aanpak gewenst is, maar een aantal voorwaarden worden wel opgelegd zoals de meldplicht. Laag risico.
7. Pedagogische aanpak	Er is geen aanleiding om stoornissen of eventuele andere problematiek aan te pakken door middel van begeleiding en een pedagogische aanpak.
8. Strafblad	Geen strafblad.
9. Leefomstandigheden	n.v.t.
10. Houding gedurende het onderzoek	De houding wordt normaal bevonden door de rechtbank, zij krijgen dan ook geen jongere

	indruk van verdachte dan zijn kalenderleeftijd doet aangeven.
--	---

Uitspraak 17- – ECLI:NL:RBNHO:2019:8313

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Diefstal met geweld, in vereniging, tijdens de nacht. Het slachtoffer is in zijn borst en hoofd gestoken. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Diefstal met geweldpleging (art. 312 lid 2 Sr. Een gevangenisstraf voor de duur van ten hoogste twaalf jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	n.v.t.
3. Stoornis	n.v.t.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	Verdachte was onder invloed van drugs en heeft zich mee laten slepen door de twee medeverdachten.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: geen toepassing ASR
6. Recidiverisico	n.v.t.
7. Pedagogische aanpak	n.v.t.
8. Strafblad	n.v.t.
9. Leefomstandigheden	n.v.t.
10. Houding gedurende het onderzoek	De verdachte is meteen eerlijk geweest over zijn aandeel tijdens de woningoverval en dit wordt dan ook in zijn voordeel meegenomen bij de strafbepaling.

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Diefstal in vereniging, heling, het voorhanden hebben van wapens. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Diefstal in vereniging (art. 311 Sr. Een gevangenisstraf voor de duur van ten hoogste zes jaren) - Heling (art. 416 Sr. Een gevangenisstraf voor de duur van ten hoogste vier jaren) - Wapenbezit (art. 55 WWM. Een gevangenisstraf voor de duur van ten hoogste vier jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Beperking in de vaardigheden van verdachte waarvoor hij al hulp krijgt door de eerdere gepleegde feiten. Deze hulp wordt onder andere geboden door de reclassering.
3. Stoornis	n.v.t.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: geen toepassing ASR. Toepassing ASR is wel overwogen, maar gezien de ernst en de hoeveelheid feiten eist de officier het volwassenenstrafrecht. De rechtbank is het hiermee eens. - Reclassering: geen toepassing ASR. Verdachte heeft zich niet gehouden aan de eerder opgelegde bijzondere voorwaarden.
6. Recidiverisico	n.v.t.
7. Pedagogische aanpak	Pedagogische beïnvloeding lijkt niet mogelijk door de eerdere interventies die niet hebben geleid tot een gedragsverandering van verdachte. Dit is voor de rechtbank een belangrijk aspect bij haar beslissing.

8. Strafblad	Verdachte is veroordeeld voor meerdere vermogensdelicten. Ten tijde van het gepleegde delict liep verdachte nog in een proeftijd. Dit wordt ook als strafverzwarend meegenomen in de beslissing van de rechtbank.
9. Leefomstandigheden	Heeft geen eigen huisvesting en ook geen eigen dagbesteding.
10. Houding gedurende het onderzoek	Verdachte neemt geen verantwoordelijkheid voor wat hij heeft gedaan. Er wordt niet aangegeven dat de rechtbank dit meeneemt in haar beslissing.

Uitspraak 19 – ECLI:NL:RBMNE:2018:6422

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Poging doodslag. Op de grond geslagen en later tegen het hoofd van slachtoffer geschopt. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Poging doodslag (art. 45 Sr Jo 287 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	n.v.t.
3. Stoornis	n.v.t.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. - Reclassering: niet toepassen ASR.
6. Recidiverisico	n.v.t.
7. Pedagogische aanpak	n.v.t.
8. Strafblad	Geen strafblad.
9. Leefomstandigheden	Woont thuis, is student en haalt goede cijfers.
10. Houding gedurende het onderzoek	n.v.t.

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Overval van een supermarkt en poging overval van een tankstation. De ernst van het feit wordt meegenomen bij de beslissing voor het volwassenenstrafrecht. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Diefstal met geweld (art. 312 Sr. Een gevangenisstraf voor de duur van ten hoogste negen jaren) - Afpersing (art. 317 Sr. Een gevangenisstraf voor de duur van ten hoogste negen jaren) - Verboden wapenbezit (art. 55 WWM. Een gevangenisstraf voor de duur van ten hoogste vier jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Geen sprake van een ontwikkelingsproblematiek.
3. Stoornis	n.v.t.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. - Reclassering: toepassen ASR. Er is geen sprake van een stoornis of iets dergelijks. Wel vertoont de verdachte jonger gedrag en is hij nog schoolgaand.
6. Recidiverisico	n.v.t.
7. Pedagogische aanpak	Er is geen sprake van een problematiek waardoor een pedagogische aanpak niet nodig wordt geacht.

8. Strafblad	n.v.t.
9. Leefomstandigheden	Woont bij zijn moeder en heeft hier goed contact mee. Verdachte ging ten tijde van het delict naar school.
10. Houding gedurende het onderzoek	Verdachte kwam hier volwassen over en vertoonde dus geen kinderlijker gedrag waardoor de rechtbank het niet nodig acht om het jeugdstrafrecht toe te passen.

Uitspraak 21– ECLI:NL:RBROT:2020:1850

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Diefstal met geweld; zeven straatroven in zeventien dagen. Bij zes vrouwen met geweld hun ketting afgetrokken. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Diefstal met geweldpleging (art. 312 Sr. Een gevangenisstraf voor de duur van ten hoogste negen jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Er is sprake van een verstandelijke beperking. Risico's van eigen handelen kunnen nauwelijks worden ingeschat en kan zijn eigen gedrag moeilijk organiseren; hij handelt zonder nadenken.
3. Stoornis	n.v.t.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. - Reclassering: wel toepassen ASR. Verdachte heeft veel begeleiding nodig om zijn emoties te reguleren. - Psycholoog: wel toepassen ASR. Het lijkt voor verdachte moeilijk om zijn

	gedrag te reguleren zonder dat er sprake is van een externe structuur.
6. Recidiverisico	n.v.t.
7. Pedagogische aanpak	Er is veel begeleiding nodig. De gedragsproblematiek komt voort uit zijn verstandelijke beperking waardoor een klinische begeleiding niet voldoende is. Hij zal moeten worden geplaatst in een kliniek voor verstandelijke beperking met een 24-uurs beschermende woonvorm.
8. Strafblad	Geen strafblad. Dit wordt niet meegenomen bij beslissing van de rechtbank.
9. Leefomstandigheden	n.v.t.
10. Houding gedurende het onderzoek	n.v.t.

Uitspraak 22- ECLI:NL:RBMNE:2020:1066

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Poging doodslag; politieagent meermalen tegen het hoofd geslagen en geschopt. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Poging doodslag (art. 45 Sr Jo 287 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Verdachte heeft op sociaal-emotioneel niveau een jongere indruk dan hij is. Verder is er geen sprake van een ontwikkelingsproblematiek.
3. Stoornis	n.v.t.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. - Reclassering: wel toepassen ASR → behandeling is nodig om het oude leven weer op de rit te krijgen door trauma wat verdachte door rechtszaak

	is opgelopen. Hij is pedagogisch beïnvloedbaar door zijn ouders.
6. Recidiverisico	n.v.t.
7. Pedagogische aanpak	Pedagogische aanpak blijkt niet aan de orde omdat verdachte geen stoornissen heeft die behandeld zouden moeten worden.
8. Strafblad	Geen strafblad.
9. Leefomstandigheden	Verdachte heeft een eigen bedrijf wat goed loopt en woont nog bij zijn ouders; doordat hij een goedlopend bedrijf heeft acht de rechtbank hem verantwoordelijk voor zijn daden.
10. Houding gedurende het onderzoek	Verdachte heeft zijn spijt betuigd en komt oprecht over. Dit wordt alleen meegenomen bij de hoogte van de straf.

Uitspraak 23 – ECLI:NL:RBAMS:2020:732

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Opzatheling van een telefoon, mishandeling, Wet wapens en munitie overtreden door het voorhanden hebben van een gaspistool en mensen bedreigd met het pistool. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Heling (art. 416 Sr. Een gevangenisstraf voor de duur van ten hoogste vier jaren) - Wapenbezit (art. 55 WWM. Een gevangenisstraf voor de duur van ten hoogste vier jaren) - Mishandeling (art. 300 Sr. Een gevangenisstraf voor de duur van ten hoogste drie jaren) - Bedreiging (art. 285 Sr. Een gevangenisstraf voor de duur van ten hoogste twee jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	n.v.t.

3. Stoornis	Er zijn indicatiepunten voor een norm overschrijdende gedragsstoornis welke invloed heeft gehad op het gepleegde feit. Omdat de verdachte weigert te spreken over het strafbare feit kan geen analyse worden gemaakt over de stoornis en in hoeverre de stoornis invloed heeft gehad op het strafbare feit.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. - Reclassering: niet toepassen ASR. Verdachte geeft geen openheid van zaken, waardoor behandelingen gedoemd zijn te mislukken. - Psycholoog: niet toepassen ASR. Er is sprake van een jarenlange justitiële voorgeschiedenis en de ernst van de delicten neemt toe. Eerdere interventies hebben ook niet geholpen.
6. Recidiverisico	Ja, sprake van een hoog recidivegevaar.
7. Pedagogische aanpak	Pedagogische beïnvloeding blijkt uit eerdere interventies niet te werken. De eerdere interventies hebben niet geleid tot gedragsverandering.
8. Strafblad	Verdachte heeft een lang strafblad en is een actieve veelpleger.
9. Leefomstandigheden	Verdachte heeft een criminele leefstijl, ingebed in een crimineel milieu.
10. Houding gedurende het onderzoek	Heeft aangegeven behandeling nooit goed te zullen uitvoeren en beroept zich op zijn zwijgrecht. Dat hij geen openheid van zaken wil geven rekent de rechtbank hem aan. Niet

	wordt aangegeven of dit wordt meegenomen bij de beslissing.
--	---

Uitspraak 24 – ECLI:NL:RBGEL:2017:2043

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Diefstal met geweld en afpersing bij een supermarkt en een snackbar. De ernst van het feit wordt door de rechtbank meegenomen om het volwassenenstrafrecht toe te passen. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Diefstal met geweldpleging (art. 312 Sr. Gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren) - Afpersing: (art. 317 Sr. Gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Een gebrekkige ontwikkeling van het geweten, gebrekkige empathische vermogens en een door stevige afweermechanismen hoog zelfbeeld. Er is geen sprake van een verstandelijke beperking en hij kan zijn handelingen zelf overzien.
3. Stoornis	Sprake van een antisociale persoonlijkheidsstoornis met narcistische trekken, die zich uit in antisociale ideaties. De stoornissen van verdachte hebben niet geleid tot een verminderde keuzevrijheid.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. - Reclassering: toepassen ASR. - Raad voor de kinderbescherming: toepassen ASR. Een langdurig resocialisatieproces is van belang om

	weer terug te kunnen in de maatschappij. - ForCa: niet toepassen ASR. Verdachte heeft geen verstandelijke beperking, kan de gevolgen van zijn handelingen overzien, er zijn geen plannings-organisatieproblemen en hij is ook niet beïnvloedbaar. Eerdere sancties hebben ook niet tot gedragsverandering geleid.
6. Recidiverisico	Ja, sprake van een hoog recidivegevaar.
7. Pedagogische aanpak	Eerdere interventies hebben niet geleid tot gedragsverandering waardoor pedagogische aanpak niet blijkt te werken.
8. Strafblad	Heeft een lang strafblad.
9. Leefomstandigheden	Verdachte heeft een criminele leefstijl.
10. Houding gedurende het onderzoek	n.v.t.

Uitspraak 25 – ECLI:NL:RBROT:2019:893

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Diefstal met geweld, afpersing, voorhanden hebben semiautomatisch vuurwapen en mishandeling. De ernstige feiten zijn voor de rechtbank onder andere aanleiding om te berechten middels het volwassenenstrafrecht. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Diefstal met geweldpleging (art. 312 Sr. Gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren) - Afpersing (art. 317 Sr. Gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren) - Verboden wapenbezit (art. 55 WWM. Een gevangenisstraf voor de duur van ten hoogste vier jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Geen ontwikkelingsproblematiek.

3. Stoornis	Er is sprake van ADHD en ODD.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. - Reclassering: niet toepassen ASR. Langdurige trajecten hebben eerder ook niet tot gedragsverandering geleid.
6. Recidiverisico	Ja, sprake van gemiddeld recidivegevaar.
7. Pedagogische aanpak	Er is sprake van een geschiedenis langdurige trajecten, welke geen gedragsverandering hebben opgeleverd. Pedagogische beïnvloeding blijkt daardoor niet te werken.
8. Strafblad	Twee keer eerder veroordeeld voor soortgelijke feiten.
9. Leefomstandigheden	Woont bij zijn moeder. Verder geen bijzonderheden.
10. Houding gedurende het onderzoek	De verdachte heeft verklaard dat hij graag behandelingen wil ondergaan. Dit wordt door de rechtbank meegenomen bij de beslissing dat een deel van de straf voorwaardelijk opgelegd zal worden.

Uitspraak 26 – ECLI:NL:RBAMS:2019:8180

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Overval op tankstation. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Diefstal met geweldpleging (art. 312 Sr. Gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren) - Afpersing (art. 317 Sr. Gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren)

2. Ontwikkelingsproblematiek	n.v.t.
3. Stoornis	n.v.t.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. - Reclassering: niet toepassen ASR. Verdachte beroept op zwijgrecht waardoor geen delict analyse kan worden opgesteld. - Psycholoog: niet toepassen ASR. Verdachte wil geen inzicht bieden in het ten laste gelegde of zijn strafblad. Van een gebrekkige ontwikkeling van de geestvermogens of van een ziekelijke stoornis lijkt geen sprake.
6. Recidiverisico	n.v.t.
7. Pedagogische aanpak	Er zijn geen aanwijzingen dat de verdachte pedagogische beïnvloedbaar is.
8. Strafblad	Uitgebreide justitiële documentatie.
9. Leefomstandigheden	n.v.t.
10. Houding gedurende het onderzoek	n.v.t.

Uitspraak 27- ECLI:NL:RBAMS:2020:1807

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Witwassen. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Witwassen (art. 420 bis Sr. Een gevangenisstraf voor de duur van ten hoogste zes jaren)

2. Ontwikkelingsproblematiek	Er zijn geen aanwijzingen voor een verstandelijke beperking en verdachte is voldoende zelfredzaam.
3. Stoornis	n.v.t.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. - Reclassering: niet toepassen ASR. In het begin verliep het reclasseringstoezicht goed. Na verloop van tijd kwam verdachte niet meer opdagen. De rechtbank acht het zorgelijk dat de verdachte zijn schorsingsvoorwaarden niet nakomt en dit wordt meegenomen in het nadeel van de verdachte waardoor de rechtbank het ASR niet toe zal passen.
6. Recidiverisico	n.v.t.
7. Pedagogische aanpak	De invloed van een pedagogische aanpak is onduidelijk gebleven aangezien er door verdachte geen toestemming is verleend om contact met zijn ouders op te nemen over onder andere hun invloed en de ontvankelijkheid.
8. Strafblad	Niet eerder veroordeeld voor een soortgelijk misdrijf.
9. Leefomstandigheden	Niet gebleken doordat verdachte hier geen inzicht in heeft gegeven.
10. Houding gedurende het onderzoek	n.v.t.

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Medeplichtigheid woning overval. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Medeplichtigheid bij overval (art. 49 Sr) - Diefstal met geweldpleging (art. 312 Sr. Gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren) - Afpersing (art. 317 Sr. Gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Er is geen sprake van beperkte handelingsvaardigheden en verdachte kan weloverwogen keuzes maken.
3. Stoornis	n.v.t.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR - Reclassering: niet toepassen ASR
6. Recidiverisico	Er is sprake van recidive gevaar.
7. Pedagogische aanpak	Verdachte staat ten tijde van dit delict al onder begeleiding van onder andere de jeugdreclassering. Pedagogische beïnvloeding heeft volgens de jeugdreclassering al genoeg plaatsgevonden.
8. Strafblad	Verdachte is al eerder veroordeeld voor soortgelijke delicten.
9. Leefomstandigheden	Verdachte woont thuis, gaat naar school en heeft een bijbaan.
10. Houding gedurende het onderzoek	Verdachte heeft verklaard dat hij wil meewerken aan de voorwaarden zoals de reclassering deze heeft geadviseerd.

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Diefstal van een personenauto en benzine. De aard van het delict wordt meegenomen bij de beslissing om middels het volwassenenstrafrecht te berechten. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Diefstal onder verzwarende omstandigheden (art. 311 Sr. Een gevangenisstraf voor de duur van ten hoogste zes jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	Verdachte functioneert op een zwakbegaafd niveau.
3. Stoornis	Verdachte heeft verschillende stoornissen. Er wordt niet aangegeven welke stoornissen dit zijn, alleen dat het er meerdere zijn.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	Tijdens het plegen zitten de stoornissen verdachte in de weg. De stoornissen bepalen zijn gedrag waardoor de delicten plaatsvinden.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. De pedagogische mogelijkheden om verdachte te beïnvloeden zijn te beperkt. - Reclassering: niet toepassen ASR. Er is een duidelijk patroon dat verdachte na een verblijf in een zorginstelling of detentie binnen korte tijd wegloopt en opnieuw delicten pleegt. Vanwege het risico op onttrekking en recidive wordt er geen kans gezien om hem verder te kunnen begeleiden.
6. Recidiverisico	Zeer hoog recidiverisico.

7. Pedagogische aanpak	Een pedagogische aanpak is in het verleden al vaak aangeboden. De verdachte houdt zich hier niet aan, loopt weg en pleegt vervolgens weer nieuwe delicten. Een pedagogische aanpak lijkt niet meer te helpen.
8. Strafblad	Meerdere keren veroordeeld voor soortgelijke feiten.
9. Leefomstandigheden	n.v.t.
10. Houding gedurende het onderzoek	De verdachte geeft geen blijk van motivatie om zijn problematiek aan te pakken.

Uitspraak 30 – ECLI:NL:RBAMS:2019:3333

Topics	Analyse
1. Ernst van het feit	Poging doodslag. Auto opzettelijk beschieten met een mitrailleurpistool. De wijze waarop de ernstige feiten worden gepleegd worden meegenomen bij de beslissing om het ASR niet toe te passen. <u>Artikel en strafmaxima</u> - Poging doodslag (art. 45 Sr Jo 287 Sr. Een gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren) - Verboden wapenbezit (art. 55 WWM. Een gevangenisstraf voor de duur van ten hoogste vier jaren)
2. Ontwikkelingsproblematiek	n.v.t.
3. Stoornis	n.v.t.
4. Omstandigheden waaronder het feit is begaan	n.v.t.
5. Advies reclassering/ deskundigen en eis van de OvJ	- OvJ: niet toepassen ASR. - Reclassering: niet toepassen ASR. Verdachte heeft geen verstandelijke

	beperking, kan zijn eigen handelen organiseren en kan zijn eigen keuzes maken en de risico's daarvan inzien. - Deskundigen: niet toepassen ASR. Er is geen sprake van een gebrekkige ontwikkeling en heeft geen beperkte handelingsvaardigheden.
6. Recidiverisico	n.v.t.
7. Pedagogische aanpak	n.v.t.
8. Strafblad	Niet eerder veroordeeld voor soortgelijke feiten.
9. Leefomstandigheden	n.v.t.
10. Houding gedurende het onderzoek	Tijdens de zitting zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen waar rekening mee moest worden gehouden.